25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6742 | 8 ՄԱՐՏ 1908 | ՇԱԲԱԹ | 18 ՍԷՖԷՐ 1326 | 21 Mars 1908 | 25me année № 6742

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80	Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45	»
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108	»
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60	»
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25	Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20	»

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՄ

ՉՈՐՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՐՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՆԵԼՈՎ ԵՒ ՇԱՐԱՅԱՐԵԼՈՎ ԱՄՓՈՓՈՒԱԾ

166. ԿՈՉՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱԿԸ

Ղուկ. ԺԴ. 7—11

Աւետարանիչն Ղուկաս այս տեղ յառաջ կը բերէ երեք առակներ որք հաւասարապէս կոչունքի օրինակէն առնուած են։ Երեքին ալ իմաստը առաջին տեսութեամբ պարզապէս բարոյական կ'երեւի, և բարեգործութեան և կենցաղավարութեան ձեւեր սորվեցնելու համար խօսուած կը կարծուին. սակայն Յիսուսի նպատակը և խօսքին ընթացքը աւելի բան մըն ալ իմացնել կ'ուզեն, մանաւանդ երբ այս մասը աւետարանի ընթերցողներուն նկատմամբ վերեւ (յօդ. 163) յառաջ բերուած հատուածին իբր շարունակութիւն առնենք, և Հերովդէսին համար պատմուածները իբր միջանկեալ նկատենք, և Ջրգողին բժշկութեան օրը պատրաստուած սեղանին վրայ խօսուած ըլլալն ալ յիշենք։

Յիսուս աւետարանի հետեւողութեան կոչուածներուն վրայ կը խօսէր. և Երկնից Արքայութեան մէջ մտնելու սահմանուածները կը ցուցնէր, և Հրէաներուն կը հասկցնէր, թէ իրենք միայն չեն կոչուածներ, այլ և հեթանոսներ. մանաւանդ թէ իրենք իրենց սխալ ընթացքով և մոլար գաղափարներով ետ պիտի մնան, և իրենց անարգած հեթանոսները աւելի առաջ պիտի անցնեն։ Երեք առակներն ալ սոյն այս միտքը կը չօշափեն։

Առաջին առակը կոչնականներուն, այսինքն կոչունքի հրաւիրուածներուն ուղղուած է, և Յիսուս խօսած է դոյն առիթ առնելով այն իրական կոչունքէն ուր կը գտնուէր, ուր կը տեսնէր որ հրաւիրուածներ իրարմէ վեր գիրք ու տեղ գրաւելու համար ջանքեր և հնարքներ կը գործածէին. «Բարձրնաւոր լինէին»։ Յիսուս կ'ըսէ. «Երբոր կոչունքի մը կամ հարսնիքի մը կը հրաւիրուիս, մտածէ պէս ինքիր գլուխ չիտակ ամէնէն վեր նստելու փափաք մի՛ ունենար. կ'ըլլայ որ քեզմէ պատուաւոր մէկը կուգայ, և կոչնատէրը կը պարտաւորուի անոր ինկած պատիւը տալ. և կուգայ քեզմէ խնդրել որ տեղդ ելլաս և պատուականագոյն հիւրին տեղ տաս. դուն ալ կը պարտաւորուիս ամչնալով տեղէդ ելլալ և աւելի վար տեղ մը նստիլ։ Ուր ընդհակառակն եթէ իրօք քեզմէ պատուականագոյն մը չգտնուիր հրաւիրեալներուն մէջ կոչնատէրը կուգայ և ամենայն ազնուութեամբ կ'ազդարարէ, թէ նստած տեղդ քեզի յարմար չէ. քու տեղդ աւելի վեր է. և կ'առնէ քեզ ուրիշներէն վեր կը տանի, և դուն ալ բոլոր ներկայ հրաւիրեալներուն առջեւ կը փառաւորուիս»։

Առակին զուտ բարոյական իմաստը այն է. թէ ով որ ինքզինքը բարձրացնելու ետեւէ կ'ըլլայ, դժբաղդաբար զինքը ստորնացած կը տեսնէ. իսկ ով որ խոնարհութեամբ ինքզինքը չափաւորութեան մէջ կը պահէ, անիրկայ ընդհակառակն ինք զինք պատուած կ'ըլլայ, և աւելի եւս կը բարձրանայ։

Իսկ աւետարանական իմաստով խրատ մըն է հրէական մեծամտութեան ուղղուած. որոնք Երկնից Արքայութեան մէջ անկասկած ինքզինքնին առաջին տեղւոյն արժանաւոր կը սեպէին, բայց իրենց տեղէն վար իջնալու պիտի պարտաւորուէին. վասն զի ուրիշներ իրենցմէ արժանաւորագոյն պիտի նկատուէին։ Ուր ընդհակառակն եթէ իրենց չափը գիտցած և և ուղղութեան մէջ մնացած ըլլային, կրնային իրօք առաջին տեղւոյն արժանաւոր համարուիլ։

167. ԿՈՉՆԱՏԷՐԻՆ ԱՌԱԿԸ

Ղուկ. ԺԴ. 12—14.

Երկրորդ առակը կոչնատէրին ուղղուած է, ոչ պատմական ոճով, ինչպէս նախորդ և յաջորդ առակները, այլ խրատական և յորդորական ոճով։ «Երբոր հացկերոյթ մը պիտի տաս, կ'ըսէ Յիսուս կոչնատէրին ուղղելով խօսքը, եղբայրներդ, ազգականներդ, բարեկամներդ, դրացիներդ և կարողներ մի՛ հրաւիրեր. որովհետեւ այս առիթ տալ է, որ անոնք ալ քեզ հրաւիրեն, և հրաւէրը հրաւէրով հատուցուած կ'ըլլայ, և դուն բարեգործութեան արժանիք մը չես ունենար։ Ընդհակառակն եթէ ընդունելութիւն մը պիտի ընես և հացկերոյթ մը պիտի տաս, աղքատներ և խեղանդամներ, կաղեր և կոյրեր ժողվէ և անոնց սեղան տո՛ւր, որոնք քեզի փոխարէն սեղան տալու կարողութիւն չունին, և տուածդ հատուցումը այս տեղ չառնելովդ, արժանի կ'ըլլաս որ հանդերձեալ կեանքին մէջ մեռելոց յարութենէն ետքը արդարներուն հետ Աստուծմէ ստանաս բարեգործութեանդ փոխարէնը։»

Յիսուսի խօսքը հնար չէ իմա՛ ալ բարեկամական և ընտանեկան հացկերոյթներու համար, որոնք օրինաւորապէս կրնան կատարուիլ պարկեշտ զուարճութիւններ կազմելու համար։ Ապա թէ ոչ հնար չէ ընթադրել, որ բարեկամական կամ ընտանեկան ուրախութեան մը համար, մարդ պարտաւոր ըլլայ, իբր ազգականները և բարեկամները զանց ընել, և աղքատներով և խեղանդամներով սեղան նստիլ։ Այլ Յիսուսի խօսքը այն ճաշերու կամ ընթրիքներու համար է, որոնք բարեգործական կամ բարեպաշտական նպատակով մը կը կազմուին. ինչպէս էր նաև պահուն շաբաթու քարոզութենէն ետքը տրուած սեղանը, և ինչպէս որ մեր օրերն ալ սովորութիւն կայ հոգեհացեր և մատաղներ պատրաստելու, որոնք փոխանակ բարեգործական ձեւ մը առնելու, բարեկամական հացկերոյթի կերպարան կ'առնեն, ազգականներու և բարեկամներու շրջանակին մէջ ամփոփուելով, և նոյն իսկ կարօտ անձեր մասնակից ընելով մատաղին կամ հոգեհացին։ Այսպիսի սեղաններ իրենց նպատակէն դուրս կ'ելնեն, կենցաղավարական գործողութեան մը ձեւ կ'առնեն, հրաւիրեալները կը սովորին հացկերոյթի փոխարէն հացկերոյթ տալ, և տուօղ հոգեհաց կամ մատաղ պատրաստողներ իրենց հատուցումը առած կ'ըլլան, և Աստուծմէ հատուցում ստանալու իրաւունք չեն ունենար։ Ահա առակին յորդորական բարոյական իմաստը։

Իսկ աւետարանական իմաստով առակը կ'ակնարկէ դարձեալ Աստուծոյ կողմանէ Հրէից անարգուելուն և Հեթանոսաց յառաջ կոչուելուն։ Հրէից ըմբռնմամբ՝ իրենք Երկնից Արքայութեան կոչնատէրին մերձաւորներն ու բարեկամներն են, իսկ Հեթանոսներ՝ օտարներ և անարժաններ են։ Սակայն Աստուած որ Աւետարանի քարոզութեամբ բարի գործոյ նպատակ ունի, պիտի նախադասէ այդ օտար և անարժան կարծուածները, և այդ ընելով ուղղակի իր նպատակին յարմար գործած պիտի ըլլայ։

168. ԿՈՉՈՒՆՔԻ ԱՌԱԿԸ

Ղուկ. ԺԴ. 15—24

Երրորդ առակն ալ շարունակութիւն կը կազմէ նախընթացներուն, և նպատակը աւելի լաւ կը բացատրէ։ Յիսուս այդ առակները կը խօսէր երբ փարիսեցւոյն տանը շաբաթ օրուան սեղանին վրայ կը գտնուէր, և ուր Ջրգողին բժշկութիւնը կատարուած էր, սակայն խօսակցութիւնը շաբաթ օրուան բժշկութեան վրայ չէր, այլ աւետարանին տարածման և աւետարանի հետեւողութեան ու կոչման վրայ։ Կոչունքէ կոչումի անցքը դիւրին էր, և աւետարանին կոչման կը յարմարցնէր Յիսուս կոչնականներու և կոչնատէրի և կոչունքի առակները։ Երրորդին առիթ ընծայեց սեղանի վրայ եղողներէն մէկ մը, որ լսելով թէ ինչպէս այս աշխարհի մէջ աղքատները կերակրողը հանդերձեալ աշխարհի մէջ փոխարէնը պիտի ընդունի. այդ փոխարէնը պարզապէս սեղանին փոխարէն սեղան մեկնելով, կեցած տեղէն ընդմիջեց Յիսուսին խօսքերը և ըսաւ. «Երանի՜ անոր որ Աստուծոյ Արքայութեան մէջ ճաշ ընելու պիտի արժանանայ»։ Յիսուս նոր առակով մը պատասխանեց.

«Մեծատուն մը, ըսաւ, ուզեց իր բարեկամներուն սեղան մը տալ և շատերուն առաջուընէ հրաւէրներ ղրկեց։ Երբոր սեղանին օրը հասաւ իր ծառաներուն հրամայեց, որ երթան հրաւիրեալները մէկիկ մէկիկ հրամցնեն, և ըսեն, — Հրամմեցէ՛ք, եկէ՛ք, սեղանը պատրաստ է —։ Երբոր ծառաները սկսան ներկայանալ և հրամցնել, ամէն մէկը մէկմէկ պատճառանքով սկսան հրաժարիլ, թէ պիտի չկարենան սեղանին ներկայ գտնուիլ։ Առաջինը ըսաւ.— Նոր ագարակ մը գնեցի, պէտք է որ այսօր երթամ տեսնեմ, և ստացութեան մտնեմ. Թողութիւն ըրէ՛ք, զիս հրաժարեալ ընդունեցէ՛ք։ Երկրորդը ըսաւ.— Հինգ զոյգ եզներ գնեցի գութան մը վարելու համար, պէտք է որ այսօր երթամ ու փորձեմ, կը խնդրեմ, զիս իբր հրաժարեալ համարեցէ՛ք։ Երրորդը ըսաւ.— Բարեբաղդ պարագայով մը այսօր ամուսնութեանս օրը պիտի ըլլայ, յայտնի է որ այլեւս իմ գալս անհնարին է։— Չորրորդ մըն ալ, հինգերորդ մըն ալ, ուրիշներն ալ, նմանօրինակ չքմեղանքներով հրաժարեցան մեծատունին հացկերոյթէն, անանկ որ եկող գացող չեղաւ, և ծառաները դարձան, ու տէրոջ անոր յայտնած պատճառանքները պատմեցին։ Կոչնատէրը բարկացաւ. Պարապ տեղ, ըսաւ, այդ անպիտանները մարդու տեղ դրի և հացկերոյթի հրաւիրեցի. իմ սեղանս վայելելու արժանի մարդեր չեն եղեր։ Բայց պէտք չէ որ իմ պատրաստութիւնս պարապի երթայ. ուրեմն դուրս ելէ՛ք, փողոցներն ու հրապարակները պտտեցէ՛ք, և աչքերնիդ զարնած մարդը ներս հրամցուցէք, թէ՛ աղքատ ըլլայ կամ խեղանդամ, թէ՛ կաղ ըլլայ կամ կոյր, բաւական է որ ձեր ըմբռնմամբ յարմարութիւն ունենայ։ Ծառաները, [illegible], ելան և բաւական մարդ ժողվեցին, բայց չկրցան հրաւիրեալներուն համար պատրաստուած բոլոր տեղերը լեցնել, և տանուտէրին լուր տուին թէ. — Հրամանդ կատարեցինք, բայց դեռ պարապ տեղ կը մնայ։ — Պարապ տեղ պէտք չէ մնայ, կը պատասխանէ կոչնատէրը, եթէ փողոցներէն և հրապարակներէն բաւական մարդ չգտաք, մինչեւ դուրսի ճանապարհները և ցանկապատները գացէ՛ք, և այն տեղերէն ալ յարմար սեպածներդ ներս հրամցուցէք. պէտք է որ իմ տանս լեցուի և սեղանին վրայ պարապ տեղ չմնայ»։

Այդ առակին մէջ ալ բարոյական և աւետարանական իմաստներ զոյգ կ'ընթանան։ Բարոյական իմաստն է, պարապ տարապ և արտաքին պատճառանքներով ինքզինքը չհեռացնել հոգեւոր մխիթարութիւններէն, մի՛ գուցէ իսպառ զրկումի հանդիպին։ Իսկ աւետարանական իմաստն է. Երկնից Արքայութեան կոչումէ Հրէաներուն զրկուիլը, նոյն իսկ իրենց անհիմն կարծիքներով և կամակոր ընթացքով, որով իրենք դուրս մնացին աւետարանական հրաւէրէն, և իրենց տեղ մտան անոնք, որոնք իրենց աչքին անարժան և անյարմար կը սեպուէին։ Ինչպէս սկիզբը յիշեցինք, երեք առակները իբր իրարու յարակից միեւնոյն նպատակի ծառայող ամբողջութիւն մը կը կազմեն, և աւետարանական կոչման խորհուրդը կը բացատրեն։

169. ՆԱՒԱԿԱՏԵԱՑ ՏՕՆԸ

Յովհ. Ժ. 22.

Նաւակատիք իր սովորական և գործածական իմաստով կը նշանակէ, նոր շինութեան մը բացման կամ նուիրագործման հանդէսը։ Նաւակատիք անունով կը յիշուին նաեւ սոյն հանդէսին տարեդարձի օրերը։ Այսպէս նոր եկեղեցւոյ մը նաւակատիքը կը կատարենք անոր բացման և օծման օրը, և նաւակատիքը կը տօնենք բացման օրուան տարեդարձներուն։ Աւետարանին յիշած Նաւակատեաց տօնն ալ Երուսաղէմի տաճարին կը պատկանի։ Առաջին տաճարը Սողոմոնին շինածն է, որուն նաւակատիքը տեղի ունեցաւ Քրիստոսէ 1008 տարի առաջ, Թշրի կամ Անթան ամսոյն մէջ (Գ. Թագ. Ը. 63—66), բայց այդ նաւակատիքը տարեդարձի տօն չունեցաւ։ Երկրորդ տաճարը Զօրաբաբէլի շինածն է, որուն նաւակատիքը կատարուեցաւ, Քրիստոսէ 517 տարի առաջ, Ադար ամսոյն 3ին, և այս նաւակատիքն ալ տարեդարձի տօն չունեցաւ երբեք։ Երբոր Պաղեստին Սելեւկեցւոց ներքեւ էր, Անտիոքոս Եպիփան Երուսաղէմի տաճարը կողոպտեց, և նոյն իսկ տաճարին մէջ կուռք կանգնեց (Ա. Մակ. Ա. 23 և 57), որով Աստուծոյ անուան նուիրուած տաճարը պղծեալ համարուեցաւ, և պէտք էր զայն նորէն սրբել և նուիրագործել։ Այդ արարողութիւնը, որ նոր նաւակատիքի կերպարանը առաւ, կատարուեցաւ Յուդա Մակաբէի ձեռօք, Քրիստոսէ 164 տարի առաջ, Քասղեւ ամսոյ 25ին։ Այնչափ մեծ նշանակութիւն ունեցաւ այդ գործողութիւնը, որ Յուդա Մակաբէի կարգադրութեամբ որոշուեցաւ զայն ամէն տարի հանդիսապէս տօնել Քասղեւ 25ին, և որ Հրէից մէջ ծանօթ էր Տօն Ճրագաց կամ Ճրագալոյց անունով, և ութն օր շարունակ լուսավառութիւններ կը կատարուէին ամէն տուներու դուռներուն վրայ։ Հրէական աւանդութիւն մը կը պատմէ թէ երբ Յուդա Մակաբէ տաճարը սրբելու արարողութիւնը հրամայեց, Երուսաղէմի մէջ տաճարի լապտերներուն համար ուրիշ սուրբ ձէթ չգտնուեցաւ, բայց եթէ փոքրիկ սրուակ մը քահանայապետական կնքով մնացած, որ հազիւ թէ օրուան մը պէտքին կրնար բաւել, սակայն ամբողջ շաբաթ մը այս ձէթը տաճարին ջահերուն գործածուեցաւ ու չսպառեցաւ։ Ահա այդ տօնն էր որ Հռովմայ 782 և մեր թուականին 29, և Յիսուսի կեանքին 33 տարւոյն ալ պիտի կատարուէր, և որ հաւանականագոյն հաշուով այն տարի մեր դեկտեմբեր 20ին կ'իյնար, ինչ որ աւետարանին պատմութեան ալ ճշդիւ կը պատասխանէ, որովհետեւ Յովհաննէս յայտնապէս կը գրէ. «Եղեն յայնժամ Նաւակատիքն յԵրուսաղէմ և ձմեռն էր»։

Յիսուս Տաղաւարահարաց տօնէն քիչ ետքը Երուսաղէմէն մեկնած էր (յօդ. 145) և Պերէայի կողմերը պտոյտ մը ընելէ ետքը, անկէց կամաց կամաց նորէն Երուսաղէմ մօտենալու սկսած էր (յօդ. 162), և այժմ կը տեսնեմք որ Նաւակատեաց տօնին առթիւն Երուսաղէմ դարձած է։

170. ՅԻՍՈՒՍ ՆԱՒԱԿԱՏԵԱՑ ՏՕՆԻՆ

Յովհ. Ժ. 23—38.

Ճշմարիտ անակնկալ առջեւ կը գտնուէին Հրէաները, երբ տօնին առաւօտ տաճար գացած ատեննին կը տեսնեն որ Յիսուս, որուն Երուսաղէմէն հեռացած լինելը գիտէին, և Երուսաղէմ դարձած լինելը չէին լսած, հանդարտ կերպով տաճարին հարաւակողմը Սողոմոնեան կոչուած սրահներուն մէջ կը պտտի։ Մէկէն անոր շուրջը կը խռնուին, և անհամբեր կերպով կը պնդեն, որ եթէ իրաւցնէ սպասուած Մեսիան ինքն է, թող համարձակ յայտնէ, իրենց հոգին չքաղէ, և իրենք ալ ընելիքնին գիտնան։ Յիսուս՝ իրեն ակնկալեալ Մեսիան լինելը քանիցս խօսած ու վկայած էր, և ուրիշ վկայութիւններ ալ յիշած էր, բայց Հրէաները Մեսիութիւնը Յիսուսի իմացած կերպով չէին իմանար, այլ կը սպասէին որ Մեսիան իրենց գլուխը անցնի և արտաքին փրկութեան ձեռնարկ մը սկսի։ Այս էր Հրէաներուն բուն ուզածը։

Բայց Յիսուս չհետեւիր անոնց մտածմանը, իր ըրածն ու ընելիքը տարբեր է անոնց նախապաշարմունքէն, ի՛նքն փրկիչ է հոգեւոր փրկութեան, ի՛նքն առաքուած Մեսիան է Երկնից Արքայութեան։ —Ինչ կը պնդէք, կ'ըսէ Յիսուս, ինչ նոր հարցումներ կ'ուղղէք ինծի. ես այնչափ անգամներ ըսի թէ այս՝ ակնկալեալ Մեսիան եմ, բայց դուք չէք հաւատար, և իմ խօսքերս ձեր նախապաշարմանց համաձայն չէք գտներ։ Եթէ վկայութիւն կը փնտռէք, ահա Երկնաւոր Հօր անունով կատարած գործերս, խօսած վարդապետութիւններս, ըրած հրաշքներս, ձեզի համար զօրաւոր վկայութիւններ պէտք էր ըլլային. սակայն ի՞նչ ընեմ, որ իմ փարախին ոչխարներէն չէք, և իմ ձայնիս չէք հետեւիր։ Իմ ձայնս ճանչնալու և ինծի հետեւելու համար, իմ փարախիս ոչխարներէն ըլլալու է, որպէս զի իմ տուած յաւիտենական կեանքը առնեն, յափշտակող գայլեր չկարենան անոնց մօտենալ, և երբեք կորուստ չմատնուին։ Իմ ոչխարներս իմ Երկնաւոր Հայրս ինծի յանձնած է. նա ամէնէն մեծ և ամէնէն կարող է, և անոր ձեռքէն ոչ ոք կրնայ բան մը յափշտակել։ Ինչպէս Երկնաւոր Հօր ձեռքէն իր ոչխարը չյափշտակուիր, անանկ ալ իմ ոչխարներս իմ ձեռքէս չեն յափշտակուիր, որովհետեւ երկուքը մէկ բան ըսել է, ինչ որ Երկնաւոր Հօր զօրութիւնն է, իմ զօրութիւնս ալ է, որովհետեւ երկու տարբեր զօրութիւններ չկան, այլ միեւնոյն զօրութիւն, որովհետեւ Երկնաւոր Հայրն և Ես մէկ ենք, միեւնոյն ենք»։

Վերջին բացատրութիւնը յանկարծ զայրացուց Հրէաները, և մէկէն չորս կողմերնին դառնալով գտնեն քարեր սկսան ժողվել, որպէս զի բերեն հայհոյիչ մը նոյն տեղ Յիսուսը քարկոծեն։ Մովսէսի օրէնքին մէջ ըսուած էր. «Այր ոք այր, որ անիծանիցէ զԱստուած, մահու մեռցի, քարինկէցութեամբ քարկոծ արասցեն զնա ամենայն ժողովուրդն.» (Ղեւտ. ԻԴ. 16)։

Այդ սպառնական դիրքին հանդէպ Յիսուս հանդարտութեամբ կը պատասխանէ. «Քարերը չարձակած, մէկ մը իմանանք թէ ինչ պատճառով զիս պիտի քարկոծէք։ Մինչեւ հիմայ այնչափ աղէկութիւններ ըրած եմ ձեզի Երկնաւոր Հօրս զօրութեամբ, անոնց համար է արդեօ՞ք որ զիս պիտի քարկոծէք»։ —«Ոչ, կ'ըսեն Հրէաները, ըրած աղէկութիւններուդ համար չէ, այլ անոնց մասին տուած բացատրութեանդ համար, որ ինքզինքդ Երկնաւոր Հօր հետ կը նոյնացնես։ Դուն ալ մեզի պէս մարդ մը ըլլալով, ինքզինքդ Աստուծոյ տեղ կը դնես. այս հայհոյութիւն է, և հայհոյիչը օրինօք պիտի քարկոծուի»։

Օրէնքի և Ս. Գիրքի փաստով խօսողներուն՝ Ս. Գիրքով կը պատասխանէ Յիսուս. «Ս. Գիրքի մէջ գրուած է. — Ես ասացի թէ աստուածք էք (Սաղմ. ՁԱ. 6) — և այս անունը տրուած է անոնց, որոնք Աստուծոյ հրամանով իշխանութիւն մը կը վարեն։ Արդ, դուք ալ կ'ընդունիք որ Ս. Գիրքին ըսածը ուղիղ է, և եթէ Ս. Գիրք՝ աստուած կ'անուանէ՝ լոկ Աստուծոյ հրամանով իշխանութիւն վարողը, ի՞նչու հայհոյութիւն կը դատէք երբոր աստուած անուանուի այն որ Աստուծմէ սրբուած և օծուած և ղրկուած է։ Եթէ աստուածորդիութիւնս յայտնած ատենս Աստուծոյ գործերը կատարած չըլլայի, թերեւս դիտողութեան պատճառ ունենայիք, և չհաւատալնիդ արդարացնէիք։ Արդ՝ քանի որ կը տեսնէք որ Աստուծոյ գործերը կը կատարեմ, եթէ խօսքերս չէք հաւատար, գործերս հաւատացէ՛ք. եթէ խօսքերուս զօրութիւնը չէք ըմբռներ, գործերուն զօրութիւնը ընդունեցէ՛ք, և համոզուեցէ՛ք որ ներքին միութիւն կայ Հօր Աստուծոյ և Իմ մէջ. Նա ինձմով կը գործէ, Ես անով կը գործեմ. — Հայր յիս է և ես ի Հայր.— Ես և Հայր իմ մի եմք—»։ Յիսուսի խօսքերը որչափ և զօրաւոր էին, սակայն Հրէաները համոզուելու և հակառակութիւնը դադրեցնելու չհաւնեցան։

Յիսուսի խօսքերուն վրայ անդրադառնալով, հարկ է դիտել, թէ Յիսուս ուզեց կերպով մը մեղմացնել Հրէից գայթակղեալ միտքերը, և Սաղմոսին խօսքովը ջանաց համոզել թէ զինքը Աստուած ըսելուն մէջ մեղք մը չկայ։ Արդ Սաղմոսին խօսքերը փոխաբերաբար գրուեցան են Աստուծոյ հրամանով իշխանութիւն վարողներուն վրայ, որք պարզաբար մարդեր են, մինչ Յիսուս կ'ուզէր իր աստուածութիւնը հաստատել իսկական կերպով և էակից բնութեամբ։ Հետեւաբար եթէ լաւ զննենք Յիսուսի պատճառաբանութիւնները ի նմանէ առ նմանն ձեւով չէ, այլ ի փոքուէ առ մեծն։ Յիսուս չուզեր ըսել թէ ինքն իր վրայ կը խօսի ճիշդ այն կերպով, որով Դաւիթ խօսեցաւ իշխաններուն վրայ։ Այլ ըսել կ'ուզէր, որ եթէ Դաւիթ այսպէս խօսեցաւ իշխաններուն վրայ, որչափ եւս առաւել կրնամ ես խօսիլ իմ անձիս համար։

ՔՆՆԱՍԷՐ

ԵՐԵՔ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

Ժան Ռիշբէն քանի մը օր առաջ անդամ ընտրուեցաւ Ֆրանսական Ակադեմիային։ Այս իրողութիւնը իրենց դագաղներէն դուրս պիտի հանէր Կլասիքներն ու Ռոմանթիքները։ Այս մեծ գրագէտին շնորհը, կորովը, պարզ և շարունական ջանքը, աշխատութեան և իտէալի իր կեանքին միութիւնը, հարիւրաւոր բազմազան գործերը, բիւրաւոր յուզիչ, կենդանի և սրտաշարժ արձակները մեծ հրաշք մը գործեցին, անոր առջեւ բանալով Իմաստութեան Մեհեանը և ստահակներու երգիչը կաճառին մէջ նստեցուցին։

Խեղճ փոքրիկ պատմութիւն մըն է այսօրուան ընթերցողներուն համար և մանաւանդ վաղուան ընթերցողներուն համար, որոնք քանի մը ամարկոր չը պիտի ըլլան և որոնք այլեւս քիչ սիրահար են պատմութիւններու։ Մեծ խոհեմութիւն մը չէ եթէ այս խեղճ փոքրիկ պատմութիւնը պէտք եղածին պէս ճաշակուի։

Երեք բարեկամներ կային, որոնք միասին կ'ապրէին աշխարհի ստեղծագործութենէն ի վեր և անոնք անոր համար ծեր չէին, վասն զի իրենց երրորդը միշտ երիտասարդ կը մնար։ Արդ, այս երեք բարեկամները ճակատագրականօրէն իրարու կը նմանէին, այնքան լաւ որ երրորդը միշտ երիտասարդ մնալով, միւս երկուքն ալ երիտասարդ կը մնային։ Եւ սակայն միւս երկուքը անդադար կը յանդիմանէին երրորդը, իր մշտատեւ երիտասարդութեանը համար։ Ճշմարիտ է որ այս երրորդը կը պարծենար, կը հպարտանար իր երիտասարդութեան վրայ։ Ան չէր ուզեր երբեք բան մը սորվիլ, ո՛չ ալ բան մը ընել, այն պատրուակով որ պէտք է երիտասարդութիւնը անցնի, բայց մինչդեռ իր երիտասարդութիւնը այսպէս կ'անցնէր պարմանի մնալով, միւս երկուքը կ'աշխատէին առաւօտէն մինչեւ իրիկուն և իրիկունէ մինչեւ առաւօտ՝ սնուցանելու համար երրորդը։ Երրորդը կը պատասխանէր միւս երկուքին թէ անոնք պարտաւոր էին զինքը սնուցանել, քանի որ իր մշտնջենաւոր երիտասարդութեան կը պարտէին իրենց երիտասարդութիւնը։ Ասիկա արդարեւ կը համոզէր միւս երկուքը։ Ամէն անգամ երբ փորձած էին ստիպել երրորդը աշխատութեան կամ զայն հիւանդ տեսած էին, անմիջապէս զգացած էին որ իրենք ալ կը հիւծին և կը տկարանան։ Վերջապէս օր մը զայն մեռած կարծելու պատահականութեան հանդէպ այնքան խորին և անմխիթար թախծութիւնով մը ողողուած էին, որ առանց անոր իրենք ալ անձնատուր պիտի ըլլային։ Իրականութիւնը այն էր սակայն որ երկուքն ալ սաստիկ տխուր, յոգնած և խիստ տկարացած էին։ Երրորդը զանոնք չէր զուարթացներ, անոնց խանդը չէր փարատեր և զանոնք վերստին չէր երիտասարդացներ։ Եւ ինչպէս տկար, տխուր և յոգնած չըլլային այս երկու աշխատողները, միշտ աշխատելով առաւօտէն մինչեւ իրիկուն և իրիկունէ մինչեւ առաւօտ, և ասիկա աշխարհի ստեղծուելէն ի վեր...

Խորհեցէ՛ք որ առաջինը չէր դադրեր հողը հերկելէ, երկաթը դարբնելէ, կրակը փչելէ, հովը, անձրեւը, ձիւնը և արեւը կուլ տալէ, վաղվռտելէ և քրտնելէ, և ասիկա աշխարհի սկիզբէն ի վեր։ Խորհեցէ՛ք որ երկրորդը չէր դադրեր մտածելէ, գլուխը ձեռքերուն մէջ առած, աչքերը՝ տենդոտ, քունքերը՝ թմրկահարեալ, ուղեղը՝ եռացեալ, և ասիկա աշխարհի ստեղծուելէն ի վեր։ Հասկցէք ուրեմն թէ մարդ ինչպէս խիստ տկար, յոգնած և տխուր չըլլար, ըլլալով անդադար ինչ որ կ'ընէր առաջինը և ինչ որ կ'ընէր երկրորդը աշխարհի ստեղծուելէն ի վեր։ Բայց անոնք չեղան այնպէս և բարեբախտաբար՝ անխոնջ և յաւիտենական երիտասարդութեան մը հրայրքին մէջ միացին այնքան սերտ որ իրենց մօտը ունէին մշտագարուն երրորդ բարեկամը։ Որովհետեւ իր աչքերուն մէջէն անոնք ուրախութիւն և արիութիւն, և անոր երիտասարդութենէն՝ երիտասարդութիւն կը ստանային։ Այս ծոյլը այնքան ծոյլ չէր որքան կ'երեւէր և գիտէր իր կերպով գործել իր տասը մատներով ինչպէս առաջինը, և իր ուղեղէն բաներ հանել ինչպէս երկրորդը։ Իր տասը մատներով ծաղիկներ կը քաղէր և անոնցմէ փունջեր կը պատրաստէր, սրինգներ կը շինէր, կը նուագէր զանոնք, կը գրօսնէր գծելով, քանդակելով և նկարելով, և կը զուարճանար այսպէս ժամանակ անցընելով։ Իր ուղեղէն թեթեւ բաներ կը հանէր, խաղալիք թիթեռներու նման, թեւ ունեցող բաներ, զովացնելով ծանր ճակատները և զուարճացնելով սեւ ժամերը երփներանգ պատկերներով։ Եւ այս թռուցիկ ու սին երգերուն մէջ կը հետաքրքրուէր իր երկու բարեկամներուն ծանր աշխատութիւններով, զանոնք կը զարդարէր հանգերգներով և բերկրանքով, այս ծանր աշխատութիւնները, ինչպէս նաեւ զանոնք քաղցր կ'ընծայէր, ակնածական և շողշողուն։

—Պարապ տեղը չէ որ պիտի աշխատիս կ'ըսէր առաջինին, ճակատէդ հոսող քրտինքի կաթիլները պիտի բողբոջեն երկրին մէջ և դուն զանոնք օր մը պիտի վերգտնես փայլուն և վճիտ ադամանդներ դարձած։

—Մի՛ յուսահատիր մտածելով, կ'ըսէր երկրորդին, պայծառութիւններ կը սկսին ծագիլ գլուխիդ ծուխոտ ամպերուն մէջ, վաղը անմիջապէս լուսաշող երկինք մը պիտի ըլլայ։

—Պատիւ և փառք ձեզի, կ'ըսէր երկուքին, ինչ որ մէկը կը հնարէ, միւսը գլուխ կը հանէ և կը գործադրէ։

Եւ որովհետեւ այսպէս զանոնք կ'ոգեւորէր, որովհետեւ միշտ երիտասարդ էր, երիտասարդ իր ազնու հաւատքին մէջ, անոր համար է որ անոնք ալ իրեն հետ երիտասարդ կը մնան աշխարհի ստեղծուելէն ի վեր։

Եւ որքան ատեն զիրար սիրեն Գործաւորը, Գիտունը և Բանաստեղծը, այսպէս պիտի շարունակեն երջանկօրէն և երիտասարդօրէն այնքան ատեն որ աշխարհ կայ։

Այս է փոքրիկ խեղճ այս պատմուածքին բարոյականը, և եթէ մարդիկ չեն ուզեր արուեստը ճաշակել, աւելի գէշ իրենց, քանի որ անով պիտի տկարանան, խիստ խոնջած և շատ ալ թախծոտ պիտի ըլլան։

JEAN RICHEPIN

ՇԱՀՆԱԶԱՐ ԷՕՔՍԻՒԶԵԱՆ

ՀԱՆՃԱՐ ԵՒ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆ

Իտալացի նշանաւոր բժիշկ և մարդաբան Լոմպրոզօ ըսած է թէ հանճարը յիմարութեան մէկ ուրիշ ձեւն է։ Պարզամիտ անձեր այս խօսքէն կը հետեւցնեն թէ յիմարները ինքզինքնին մէյմէկ հանճար կը կարծեն. ժողովուրդն ալ հանճարները յիմարներու տեղ դրած է։ Իրաւ է թէ հանճարեղ անձանց անհատական կեանքին և իրենց արտադրութեանց միջեւ մեծ տարբերութիւն մը կամ լաւ է ըսել անհամաձայնութիւն մը կայ, բայց այդ ըսել չէ թէ հանճարաւոր անձեր յիմար են։ Հոգեբաններն արդէն զանազան առիթներու մէջ համոզիչ խորհրդածութիւններով բացատրած են այդ անհամաձայնութիւնը, և [illegible] հակառակը հաստատած են։ Ալպէրդօ Փինցիա հանճարաւոր անձանց այլանդակութիւններուն մէկ հաւաքածոն ըրած էր վերջերս Միլանի «Լէգդուրա»յին մէջ. Պօվէօ անուն Իտալացի մասնագէտ մըն ալ «Մեծ մարդոց յիմարութիւնները» անունով նոր հրատարակած գրքին մէջ յիշատակելով այդ յօդուածը, կ'աւելցնէ.

«Հանճարաւոր մարդոց անհատական կեանքին վիճակը անոր համար այլանդակ և անհամեմատ կ'երեւի մեզի, վասն զի հանճարը իր ամէն ոյժը մէկ կէտի վրայ կը կեդրոնացնէ։ Ասոր համար է որ հանճարաւոր մարդու մը միւս ամէն գործողութիւնները անզօր են և իր կեանքը հակառակ կ'երեւի մեզ, կանոնաւոր մարդու մը բնական ընթացքին։ Այդպիսի մարդու մը կենցաղավարութեան մէջ հաւասարակշռութիւն չկայ, վասն զի իր մէկ մեծ կարողութիւնը ընկճած է միւս բոլոր կարողութիւնները։ Ասիկա կարելի է միտքին հիւանդութիւն մէկ վիճակը համարել, մանաւանդ թէ տկարութեան և հիւանդութեան ամէն նշանները կ'երեւին անոր մէջ. Բայց հանճարին և յիմարութեան միջեւ գտնուած հիմնական տարբերութիւնը սա՛ է թէ հանճարը մտաւորական ոյժին և գործունէութեան անպայման աճումն է, իսկ յիմարութիւնը ընդհակառակն այդ ոյժերուն կորուստը։ Հանճարաւոր անձի մը միտքը կ'իշխէ երեւակայութեան, իսկ յիմարը գերին է երեւակայութեան։ Հանճարը կամքի անպայման զօրութիւն ունի իր մէջ, իսկ յիմարութիւնը բոլորովին զուրկ է կամքէ։

Այս տեսակէտով պէտք է ըմբռնել մեծ մարդոց կեանքի հետեւեալ այլանդակութիւնները։ Հանճարի ոյժին կեդրոնացմամբ իրենց մտաւորական կեանքին մէջ յառաջ եկած անկանոնութիւնները կամ խանգարումները, ճշդապէս ախտաբանական են և զանազան պարագաներու մէջ կրնան մտաւորական ընդհանուր խանգարման մը յանգիլ, որով հանճարի ոյժին կեդրոնացումն ալ կը խանգարուի։ Ոմանց վրայ ալ անփոփոխ կը մնայ իրենց այլանդակ բնութիւնը, ինչ որ իր ժամանակակիցներուն համար պատճառ մը կ'ըլլայ զուարթախառն խօսակցութեանց։

Հոլանտացի մեծանուն բնագէտ և աստղաբաշխ Քրիստիան Հիւկէնս (1629-

1695) վիճակը շատ ցաւալի էր. անհեթեթանացման զգացումն այն աստիճան հիւանդագին վիճակի մը հասած էր իր մէջ, որ կը կարծէր թէ իր մարմինը դիմադրելու չափ պնդութիւն չունի այլ եւս և... կարգէ շինուած է։ Ինքզինքը այս պատճառաւ միշտ կը վախնար տաք վառարանի մը մօտենալէ, որպէսզի մի գուցէ հալի։ Ախտաբանական մէկ ուրիշ պարագայ մըն էր նաեւ Չեխ նշանաւոր երգահան ու դաշնակահար Փրէտէրիք Սմէթանայի (1824-1884) վիճակը։ Այս արուեստագէտն ալ իր կեանքի վերջին տարիներուն մէջ դժբախտութիւնն ունեցած էր կարծելու թէ մի ձայնանիշը շարունակ կը հնչէր իր ականջին տակ. և այն աստիճան հալածուած զգաց ինքզինքն այդ ձայնէն որ վերջապէս հարկ եղաւ յիմարանոց դնել զինքը։ Աւելորդապաշտութիւնն ալ մեծ դեր կը խաղայ նշանաւոր արուեստագէտներու կեանքին մէջ։ Օրինակ Թորքուադօ Թասսօ իտալացի մեծանուն քերթողը (1544-1595) կը հաւատար ոգիներու և դեւերու գոյութեան։ Յաճախ այնպէս կը թուէր իրեն թէ սատանայ մը կը քալէ իր քովէն. անգամ մը գրած է իր բարեկամներուն թէ փոքրիկ սատանայ մը բան գործ ըրած է իր գրած թուղթերը պահել և իր դրամը գողնալ։

Աղեքսանդր Տիւմա Որդին կը հաւատար ծածուկ գիտութեանց եւ ձեռնահմայութեան, եւ յաճախ իր բաղդը նոյնիսկ կուտար ձեռնահմաներուն։ Կը ջանար որ իր բարեկամներն ալ իրեն պէս հաւատային այդ բաներուն։ Կ'ըսեն թէ յաջողած էր Ֆերտինան Պրիւնդիէռը հաւատակից ընել իրեն։ Պրիւնդիէռ օր մը այցելած էր Տիւմայի, երբ սա ձեռնահմայ կնոջ մը նոյնիսկ կուտար իր բաղդը։ Կինը այցելուին ներս մտնելը տեսնելով անմիջապէս ետ քաշուեցաւ, բայց Տիւմա առաջարկեց Պրիւնդիէռի, որ կատաղի հակառակող մըն էր ձեռնահմայութեան, ձեռքը ցուցնել ձեռնահմայ կնոջ։ Սա մեծ ուշադրութեամբ քննելով այցելուին ձեռքը, հարցուց.

— Ինչ կ'ուզէք գիտնալ։

— Իմ տարիքիս համար մեծ կարեւորութիւն ունեցող դէպքի մը կը սպասեմ. կ'ուզեմ գիտնալ թէ տեղի պիտի ունենա՞յ այդ, պատասխանեց Պրիւնդիէռ։

— Այո՛, ձեր ափին գիծերն այնպէս կը ցուցնեն։

— Բայց ե՞րբ տեղի պիտի ունենայ այդ բանը։

— Ատոր պատասխանելէ առաջ պէտք է գիտնամ թէ ճիշդ քանի՛ տարեկան էք,

Պրիւնդիէռ քանի՛ տարեկան ըլլալն ըսաւ եւ կինն ալ յայտարարեց թէ այդ դէպքը մէկ քանի օրէն տեղի պիտի ունենար։ Պրիւնդիէռ մէկ երկու օր ետքը անդամ անուանուեցաւ Ֆրանսայի Ակադեմիային եւ այդ օրէն ետքը հաւատաց ծածուկ գիտութեանց կարեւորութեանը։

Ատէլինա Բաղդի մեծ երգչուհին այնպէս կը հաւատար թէ իր յաջողութիւնը կախում ունէր սա պարագայէն թէ ամէն անգամ որ բեմ ելլէր երգելու համար հանրութեան առջեւ, առաջին անգամու յաջողութեան ատեն հագած գուլպան պէտք էր որ կրէր։ Այս աւելորդապաշտութեամբ շատ տարիներ հագաւ միեւնոյն գուլպան որ վերջապէս մաշելով անգործածելի եղած էր։ Արուեստագէտներ ալ կան որոնք նոր թատերախաղով մը հրապարակ ելած ատեննին շատ կը վախնան։ Էտուար Բայլրօն ֆրանսացի թատերագիրը (1834—1899) չէր կրնար իր յօրինած մէկ թատերերգութեան մէջ սիրուհիի դեր կատարող դերասանուհիին մօտ կենալ։ Դերասաններուն սենեակին մէջ վեր վար կը պտտէր ամբողջ մարմինովը դողալով, որպէս թէ դժնդակ պատիժի մը սպասէր։ Այսպէս, անգամ մը, վախը այն աստիճան պատեց զինքը որ թատրոնէն դուրս խոյացաւ առանց հետը առնելու վերարկուն։ Փողոցին մէջ հանդիպեցաւ աղքատ տղու մը որ մեծ ճաշարանի մը ցուցափեղկին առջեւ կանգնած, բերնին ջուրերը կը վազցնէր հոն դրուած կամ կախուած համադամ ուտելիքները դիտելով։ Բայլրօն տղուն մօտենալով հարցուց թէ այդ աղւոր ուտելիքներէն բան մը ուտել կ'ուզէ՞ր. պատանին սկեպտիկ շարժուածքով մը օտարականին երեսն ի վեր նայեցաւ, բայց թատերագիրը տղուն ձեռքէն բռնելով ճաշարան մտցուց զայն և ըսաւ անոր թէ ախորժած ուտելիքէն կրնար ուտել։ Խեղճ տղան որ շքեղ ճաշարանին մէջ չորս կողմը դիտելով չէր գիտեր որ կ'երազէ՞ թէ արթուն է, պնակի մը վրայ դրուած խորոված միսի կտոր մը յափշտակելով, առանց չորս կողմը նայելու, գիւղացիի պէս դուրս խոյացաւ ճաշարանէն։ Բայլրօն այս միջոցին բաւական հանդարտելով թատրոն վերադարձաւ։ Վերջին արարուածի վարագոյրին վար իջնելուն հասաւ և կրցաւ առանց վախի վայելել իր մեծ յաջողութիւնը։ «Բայց, ըսաւ, այս յաջողութիւնը իմ վախս կը պարտիմ։ Վախը բարի կ'ընէ մեր սիրտը և յաջողութիւնն ալ բարութեան վարձքն է։» Հանճարը թշնամի է կարգաւորութեան։ Ասիկա ամէնուն գիտցած բանն է։ Բայց ոչ թէ ամէն հանճարեղ անձեր, այլ անոնց մեծագոյն մասը միայն անկարգ ու անկանոն են։ Պեթովէնի աշխատութեան սենեակին երեւոյթը գրեթէ աշխարհաւերի նման էր. գետնին վրայ, դարակներուն, աթոռներուն և սեղաններուն վրայ գիրքեր, նօթաներ և թուղթեր խառն ի խուռն դրուած էին և անոնց մէջն ալ կերակուրի պնակներ, պատկերներ, նուագարաններ, ճերմակեղէն և փոխնորդներ, անձեռոցներ կը գտնուէին. սենեակին ոչ մէկ կարասիքը իր տեղը դրուած էր։ Լիխնովսքի իշխանը շատ կը սիրէր Պեթովէնը և կը փափաքէր որ ամէն օր կէս օրուան ճաշին սեղանակից ունենար զայն իրեն։ Բայց որովհետեւ ճաշը ամէն օր միեւնոյն ժամուն կը պատրաստուէր, վարպետը մէկու բացակայ կը մնար և չէր կրնար ընդունիլ որ արտաքին ու անկարեւոր գործերու համար մարդ այդ աստիճան ճշդապահ ըլլալու նեղութեան ենթարկուի։ Մնաց որ՝ հանճարաւոր անձերու այս օրինակ անկարգապահութիւնը ջղային անհամբերութեան նշան մըն է. այս անհամբերութիւնը չափազանցօրէն տիրած էր Պեթովէնի վրայ։ Պեթովէն ամէն անգամ որ հիւր ըլլար Լիխնովսքի իշխանին, սա գիտնալով իր հիւրին բնաւորութիւնը, հրաման կուտար իր ծառաներուն, ամէնէն առաջ Պեթովէնի հրամցնել կերակուրը։

Իտալացի մեծ բանաստեղծը Ճօզուէ Քարտուչչի կրնայ անհամբերութեան իբր երկրորդ օրինակ ներկայացուիլ։ Օր մը Տիկին Քարտուչչի բարեկամուհիի մը այցելութիւնը կ'ընդունէր. Քարտուչչի, որ քովի սենեակը կը գտնուէր, յանկարծ տեսնելով որ իր կօշիկներէն մէկուն կապը փրթած էր, և չկրնալով համբերել քաղաքավարական այն ձանձրացուցիչ ձեւակերպութեանց զորս իր կինը պարտաւոր էր ընել այցելու տիկնոջ, ինչ որ կարգիլէր իրեն իր կնոջ յայտնել այդ աղէտը և դարմանել տալ զայն անոր, դուռը բացաւ և կօշիկը նետեց այն սենեակէն ներս, ուր կը գտնուէին երկու կիները, որոնք, աւելորդ է ըսել, չափազանց վախցան իրենց ոտքերուն տակ իյնող այդ անակնկալ հարուածէն։

Հանճարաւորներու պատմութիւնը մտացիր բրօֆէսէօրներուն կարգը կը դասէ նաեւ մտացիր արուեստագէտները, որոնց կը պատկանի դարձեալ Պեթովէն որ ենթակայ էր հանճարաւոր անձանց բոլոր մոլութիւններուն։ Անգամ մը, Ֆրանց կայսրէն ճաշի հրաւիրուած, սեղանին վրայ կայսեր քով նստած էր. բոլորովին խորասուզուած իր խոկմանց մէջ, երբ յանկարծ սկսաւ կայսեր ուսին վրայ մատներով զարնել նոյն պահուն ներշնչմամբ գաղափարած մեղեդիի մը չափերը.

«Ասիկա առաջին մարդն է որ զիս կը ծեծէ և անպատիժ պիտի մնայ սակայն, ըսաւ Ֆրանց ժպտելով։

Շուման օր մը ճաշի մը հրաւիրուած էր, ուր բազմաթիւ նշանաւոր կիներ ու այրեր հաւաքուած էին, որոնք ի զուր սպասելէ ետքը Շումանի՝ սեղան նստած էին։ Ճաշը աւարտելու մօտ էր, երբ Շուման յանկարծ ներս մտաւ սրահէն, և չորս կողմին գլխու շարժմամբ բարեւներ տալով, ուղղակի դաշնակին մօտեցաւ, քոնչերդօ մը զարկաւ և ոտքի ելլելով, խոնարհութիւն մը ըրաւ ու դուրս ելաւ։ Բոլորովին մոռցած էր ճաշի հրաւիրուած ըլլալը։

Ֆրանչէսքօ Բոդէսդի նշանաւոր նկարիչն ալ մտացրութեան զուարճալի պարագայ մը ունեցած է։ Ամուսնացած օրը, հանդիսականներուն հետ ճաշելէն ետքը, յանկարծ ոտքի ելլելով, խոնարհութիւն մը ըրաւ և իր սովորութեան համեմատ ըսաւ. — «Տեարք իմ. ժամը տասն է, վաղը աշխատելու շատ գործ ունիմ. պէտք է որ երթամ քնանամ։» Եւ դուրս ելաւ, առանց հետը առնելու իր նորապսակ կինը. Փողոցին մէջ միտքը ինկաւ յանկարծ թէ քիչ առաջ ամուսնացած էր և կին մը ունէր զոր միասին առնելու էր։ Վերադարձաւ հարսանեկան հրաւիրեալներուն քով, որոնք սրտագին ցնծութեամբ ընդունեցին զինքը։

Գէշն այն է որ արուեստագէտի մը մտացրութիւնը իր արուեստագիտական արտադրութիւններուն վրայ ալ կ'ազդէ երբեմն։ Այն ատեն արուեստագիտական ծիծաղելի սխալներ, ժամանակագրական վրիպակներ և հակասութիւններ առաջ կուգան։ Օրինակի համար «Մոնդէ Քրիսդօ կոմսին զաւակը» վէպին հեղինակ Ժիւլիօ Լէրմինա, Ափրիկէի մէջ մեռած ցուցած անձը քանի մը էջ անդին ճամբորդութեան մը մէջ ողջ կը ցուցնէ։

Բօնսօն տիւ Դէրայլ ֆրանսացի վիպագիրը այսպիսի սխալներու չենթարկուելու համար մասնաւոր միջոց մը գտած է։ Որովհետեւ իր վէպերուն մէջ շատ բազմաթիւ անուններ կան, որոնց մեծ մասը պիտի մոռցնէր, ուստի իր վէպին մէջ ներկայացուցած անձերու թիւին չափ խամաճիկներ կախած էր իր գրասեղանին վրայ, որոնց ամէն մէկը վէպին մէջ գտնուած անձերէն մէկուն անունը կը կրէր, և երբ այդ անձերէն մէկը մեռնելու ըլլար (վէպին մէջ) անոր անունը կրող խամաճիկը վար առնելով դարակին մէջ կը պահէր։ Հեղինակը այս եղանակով իր վէպին մէջ մեռնողները ողջնցնելու անպատեհութենէն զերծ կը մնար։

Մեծ մարդոց կենսագրութեանց մէջ մասնաւոր գլուխ մըն ալ կայ ինքնաճանաչողութեան խանգարման։ Օրինակի համար, հարցուցած են Բականինիի թէ Եւրոպայի մէջ ո՞վ է առաջին ջութակահարը, և ան պատասխանած է. «Չեմ գիտեր թէ ո՛վ է առաջինը, բայց Լիբինսքի երկրորդն է։

Պալզաք ալ մեծամտութեան մարմնացումն էր։ Շատ մեծ հպարտութիւն կը զգար տ'Անդրաքներու ընտանիքէն սերած ըլլալուն համար։ Հետախուզող մը անգամ մը դիտել տուաւ Պալզաքի որ սխալ էր իր կարծիքը թէ տ'Անդրաքներու ընտանիքէն սերած էր. Պալզաքի պատասխանեց. «Է՛հ, այդ աւելի գէշ է տ'Անդրաքներու ընտանիքին համար»։ — Ուրիշ անգամ մըն ալ երիտասարդ գրագէտ մը Պալզաքի ներկայութեան խօսելով ըսաւ «մենք՝ գրագէտներս...» և Պալզաք ընդմիջելով անոր խօսքը, յարեց «Պարոն, ինչպէս կրնաք ըսել թէ դուք ինծի հետ գրագէտ մըն էք»։ Մեծ արուեստագէտներու այսպիսի այլանդակութիւնները շատ են բայց այդ վիճակ կը ցուցնէ թէ մեծութիւնն ու փոքրութիւնն անբաժան են իրարմէ. և բնութիւնը որ վարդին ընկերացուցած է փուշը, առիւծին ալ տուած է վեհութեան սարսռազդեցիկ երեւոյթին հետ աքաղաղի մը ձայնէն վախնալու տրամադրութիւնը, զարմանալի չէ որ հանճարին ալ ընկերացուցած ըլլայ յիմարամտութիւնը։

ԹԱՐԳՄԱՆ

ԶՈՒԱՐԹ ԺԱՄԵՐ

Մոռացկոտութեան nec plus ultraն!

Մեր կատակերգակներէն մէկը օր մը Բերայի մէջ ներկայացումի մը մասնակցելէն ետքը դէպ ի Շիշլի կ'ուղղուի պտոյտ մը կատարելու համար. ճամբան բարեկամներէն մէկը զինքը կը կեցնէ.

—Ներեցէք, սիրելի բարեկամ, յուսամ նոյն յաջողակ դերակատարութեան մէջ էիք այսօր..., ծաղկեփունջ, ծափահարութիւն, բայց արժանի՛ ալ էք...

Միւսը քիչ մը շառագունելով՝

— Է՛հ այո՛, ձեռքէս եկածը կ'ընեմ դերս կատարել կերպով և ճշդիւ բեմին վրայ արտայայտելու համար... այսօր ալ յաջողուած օրերէս մէկը եղաւ. կ'արժէր որ ներկայ ըլլայիք այս խաղին...

Միւսը իրաւամբ ցաւելով.

— ... Ատանկ հէ՞, վա՛խ, վա՛խ, վախ. այն ատեն երկրորդ ներկայացումին հոն եմ անպատճառ. ինչ է այդ փիէսին անունը.

—Այո՛... եթէ չեմ սխալիր, բայց ո՛չ ան չէր. որդէն թատրոնին դռնէն ներս մտած ատենս սոսկալի տեղատարափ մը կար և դժբախտաբար չի կրցայ յայտագիրը կարդալ...

Ի՜նչ աչքեր ու ի՜նչ ականջներ!

Ոսկերիչներուն մէջ համբաւաւոր մեծախօսիկներ էին Համբիկն ու Պօղիկը։ Անհաւատալի, անլուր պատմութիւններ կը դարբնէին վայրկեանի մը մէջ։ Ամբողջ շուկային կը ճանչնար այս երկու անբաժանելիները, որոնք միշտ զիրար գերազանցելու համար մեծխօսիկութիւններ կը յերիւրէին։

Անցեալ օր երկուքը մէկ վեր կ'ելլեն Գուլէ Գաբուէն։ Յանկարծ Համբիկ կը դառնայ Պօղիկին և հրդեհի աշտարակին կատարը ցոյց տալով.

—Տե՛ս, տե՛ս, կ'ըսէ աշտարակին գագաթը գտնուող ձողին ծայրը մրջիւն մը կեցած է և բերանն ալ հացի փշրանք մը ունի...

Պատասխանը քիչ մը դժուար, բայց ինչպէս միշտ այս անգամ ալ պատրաստ էր.

—Ո՛հ, ներողութիւն ես չեմ տեսներ մրջիւնը, բայց կը լսեմ իր ուտելուն ձայնը...

Ի՜նչ ականջներ... Աստուած իմ։

Գաւաթ մը գինիի առթիւ

Պարոն Կաչաղակեան, որ Բերայի սալօններուն մէջ սրամիտ foqkor մը համբաւին տիրացած է... յետ երկարամեայ ջքնութեանց, ճաշի կը հրաւիրուի մեծահարուստ X.ի կողմէ, որ շատ հաճոյք կը զգար Պ. Կաչաղակեանի ներկայութենէն։

Ճաշի միջոցին Պ. X. իր ամէնէն հին գինիի շիշերէն մէկը բանալ կուտայ և իբրեւ թանկագին հեղուկ — գինեմոլները այսպէս կը վկայեն — փոքրիկ գաւաթի մը մէջ հազիւ մատ մը անկէ լեցնելով կը ներկայացնէ Պ. Կաչաղակեանի, որ սակայն կը տեսնէ թէ պարունակելին ազնուութեան հետ շատ խստօր կը համեմատէ պարունակողին... փոքրութիւնը.

—Է՛, ինչպէս գտաք տեսնեմ գինիս, կը հարցնէ անմիջապէս Պ. X.

—Սքանչելի, հիանալի։

—Բնականաբար, ճիշդ 150 տարուան գինի է. իր տեսակին մէջ աւելի ծեր գինի կարելի չէ գտնել...

—Իրա՞ւ, սակայն հակառակ իր տարիքին, զինքը շատ պզտիկ գտայ... կ'աւելցնէ սրամտօրէն։

Պարոնը գաւաթին պզտիկութիւնը կ'ակնարկէր։

Տիկինին լեզուն

Շնորհալի տօքթօր մը — Ներողութիւն տիկիններ ձեզի յատուկ ածական մը վայրկեանի մը համար փոխ առնելուս — ամէն օր կը կանչուէր իր տարիքի աշունին մէջ գտնուող շատախօս տիկինի մը կողմէ։ Այցելագինը սակայն առատօրէն կ'առնէր այդ շնորհալի տօքթորը և հետեւաբար չէր կրնար գանգատիլ տիկինին անհատնում շաղակրատութիւններէն։ Օր մը, սակայն, և այդ օրը կարծեմ տօքթորին հոգին տատեր եկած էր, կը դառնայ շատախօսուհիին և

—Խնդրեմ տիկին, հաճեցէք լեզունիդ ցոյց տալ կ'ըսէ...

—Բայց տօքթօր... կ'առարկէ տիկինը, երբ կը տեսնէ թէ այդպէսով պիտի դադրի շաղակրատելէ։

—Խնդրեմ տիկին, ցոյց տուէ՛ք ձեր լեզուն, դուրս հանեցէք. ա՛յնպէս պէտք է. որովհետեւ աւելի լաւ է մէկ անգամ տեսնել ձեր լեզուն, քան թէ զայն մտիկ ընել պարապ տեղը...

Մսավաճառին շունը

Տանտիկին մը մսավաճառին խանութը մտնելով կը տեսնէ որ շուն մը թառած էր սեղանի մը վրայ և միսը կը հոտուըտար։

—Այս կենդանին միս չի՞ գողնար, կը հարցնէ տանտիկինը։

— Օ՛հ, երբեք, Տիկի՛ն. միայն կը լիզէ։

Խելացի սպասուհին

Տանտիրուհի մը իր սպասուհիին հաշիւը մաքրած ատեն տասը ղրուշ վար կը դնէ, իբր փոխարինութիւն կոտրած ջուրի շիշին։

—Ատանկ ըլլալը գիտնայի նէ ուշադրութիւն կ'ընէի։ Ինչո՞ւ առաջուընէ իմաց չտուիք, կը պատասխանէ սպասուհին։

5ՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ
"ՍԻՆԿԵՐ„Ի
ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թ. 343, ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ
ԱՄԷՆ ՕՐ ԲԱՑ Է
ՄՈՒՏՔԸ ՁՐԻ
Առաջին կարգի մրցանակի արժանացած Բարիզի 1900ի, Սէն-Լուիի 1904ի, Միլանի 1906ի եւ Պրուսայի 1906ի ցուցահանդէսներէն

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Եթէ կաթին մէջ կտոր մը շաքար դրուի, անկարելի կ'ըլլայ զայն մակարդել։ Բնականաբար, այլեւս կարագ չի պատրաստուիր շաքարոտ կաթէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՃԱԲՈՆԻ ԲԱՆԱԿԸ

Ճաբոն, ինչպէս քանի անգամներ գրուեցաւ, ռուսեւճաբոնական պատերազմէն ի վեր ամէն կերպով կ'աշխատի իր բանակը կատարելագործեալ վիճակի մը հասցնել՝ օգտուելով Մանչուրիոյ պատերազմէն քաղած փորձերէն։ Այդ առթիւ գլխաւորաբար հաստատուեցաւ թէ Ճաբոնի բանակը թնդանօթի մասին տկար է՝ թէ՛ քանակի և թէ որակի տեսակէտով։ Երկու տարուան մէջ Թոքիոյի կառավարութիւնը մեծամեծ ջանքերով իր զօրաբանակները օժտեց նոր դրութեամբ աւելի բազմաթիւ թնդանօթներով. լուծեց նաեւ թնդանօթի սայլերը քաշելու անհրաժեշտ եղած ձիերը գտնելու խնդիրը, երկրի մը մէջ ուր գրեթէ բնաւ ձի չկայ։ Վերջերս կատարուած ռազմափորձերով, որոնք տեղի ունեցան Միքատոյին անուանական հրամանատարութեանը տակ, և զորս վարեց ընդհանուր սպայակոյտի պետ Օքու զօրավարը, կատարելապէս պարզուեցան քիչ ժամանակի մէջ կատարուած յառաջդիմութիւնները։ Ռազմափորձերու պահուն տեսնուեցաւ թէ Ճաբոնցիներուն ռազմավարութեան եղանակը չէ փոխուած և Մանչուրիոյ պատերազմին ատեն զոր գործադրուածին միեւնոյնն է՝ այսինքն յարձակողական և վերջին ծայր յարձակողական։ Դարձեալ խաքի գոյնով է ճաբոնցի զինուորին համազգեստը, որով կրնայ առանց նշմարուելու քալել իր թշնամիին վրայ. և մանաւանդ ատոր շատ կանուխ, ինչպէս միշտ ըրաւ Մանչուրիոյ մէջ, յանկարծակիի բերելով իր թշնամին։ Ճակատամարտի կազմութիւններն ալ փոխուած չէին։ Սակայն վերջին ռազմափորձերուն մէջ տեսնուեցաւ թէ Ճաբոնի հետեւակ ու հեծեալ զինուորները յաճախ կը գործածեն խրամընկէցները, որոնք շատ քիչ ունէին Մանչուրիոյ պատերազմին ատեն. նաեւ թէ հեռագրի, հեռաձայնի և կամուրջ շինող գումարտակները աւելի արդիւնաւոր դեր մը կը կատարեն։ Դաշտային և գլխաւորաբար լեռնային թնդանօթները իրենց արդիւնքը ցոյց տուին ռազմափորձերուն ատեն։ Մանչուրիոյ պատերազմին ատեն Ճաբոնի բանակը միայն իր հետեւակ զինուորներով զօրաւոր էր։ Հեծելազօրքերը կարեւորութիւն չունէին և եթէ մէկ քանի պարագաներու մէջ կատարեցին իրենցմէ սպասուած ծառայութիւնը, այն ալ հետեւակ զինուորներուն ճարտար և ազդեցիկ աջակցութեան շնորհիւն էր։ Ճաբոնի հեծելազօրքերը եթէ կանոնաւոր հալածում մը կատարելու կարող ըլլային, Լիաօ-Եանկի նշանաւոր ճակատամարտէն ետքը Քուրոբադքինի բանակը ի՞նչպէս պիտի կրնար գրեթէ առանց կորուստի կատարել իր նահանջը և Մուգտէնի պարտութիւնը ի՛նչպէս անդարմանելի աղէտ մը պիտի չըլլար Քուրոբադքինի բանակին համար։ Թնդանօթներն ալ պէտք եղած արդիւնքը չունեցան, վասն զի համեմատութիւն չունէին՝ մասամբ դաշտային և մասամբ լեռնային, մինչդեռ Ռուսերը այդ կողմէն գերազանցութիւն մը ունէին։ Ճաբոնցիները թնդանօթի կողմէն այդ թերութեան հետեւանքով չէին կրնար ամէն անգամ պէտք եղածին պէս օգնել իրենց հետեւակ զինուորներուն, վասն զի կրնար ըլլալ որ թշնամիին հետ իրենց զինուորներուն ալ զարնէին։ Միւս կողմէ թնդանօթներու արդիւնքն ալ անզօր էր, որով չէին կրնար մեծ մասնաւորութիւն մը պատճառել պատսպարուած թշնամիներուն։ Վերջապէս Ճաբոնի պատերազմական նախարարութիւնը, Փորթսմութի դաշնագրութիւնը կնքուելէն անմիջապէս ետքը, գործի ձեռնարկելով թէ՛ թնդանօթներուն թիւը աւելցուց, թէ անոնց տեսակները բարւոքեց և թէ թնդանօթաձիգ զինուորներու մասին նոր կազմակերպութիւններ ըրաւ։ Օզագայի զինարանը 1905էն սկսաւ նոր թնդանօթներու շինութեան և մանաւանդ նոր տեսակ մը, որուն համար կ'ըսուի թէ շատ գերազանց է։ Եւրոպական թերթ մը, վերոգրեալ տողերը գրելէ ետքը, կ'ըսէ. — «Ճաբոնցիները զօրացուցին թնդանօթի մասին իրենց բանակին տկարութիւնը, ուղղեցին սխալ մը, որ, Քուրոբադքին զօրավարը իր զինուորական գրութեանց մէջ յայտնած վարդապետութիւնները գործնականին մէջ եթէ կիրարկէր, փոխանակ հակառակ արդիւնք մը ունենալու, երեք տարի առաջ պիտի կրնար շատ աւելի նեղել Ճաբոնցիները։»

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ

Վիեննայի մէջ օրուան խնդիրն է Վարմունտ բրօֆէսէօրին կրօնական նոր գաղափարներուն պատճառաւ առաջ եկած վիճակը։ Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Վիեննայի պապական նուիրակը անցագիրը խնդրած է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ ունեցած վէճին հետեւանքով՝ այդ խնդրոյն առթիւ։ Վիեննական թերթերը կ'ըսեն թէ Վարմունտի գործը հեռու տարածուելու երեւոյթը ունի։ Ինսպրուքէն կը ծանուցուի թէ այդ տեղին երեսփոխանական աթոռը, որ գերման ազատական կուսակցութենէն Տօք. Էրլերի հրաժարելովը թափուր մնացած էր, Վարմունտ բրօֆէսէօրին պիտի առաջարկուի։ Զրոյց կայ նաեւ թէ գերման համալսարանները միաձայնով իրենց համակրանքը պիտի յայտնեն այդ գործին համար. նաեւ գերման բարձրագոյն վարժարաններն ալ միեւնոյն պիտի ընեն։ Ինսպրուքի համալսարանին Տնօրէն Պ. Սքալայի Վիեննա երթալն ալ այդ գործին կը վերաբերի։ Առայժմ դէպքերու ընթացքին կը սպասուի։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Աւստրիոյ նախարարապետ Պարոն ֆոն Պէք տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեր է որ կը դատապարտէ Վարմունտ բրօֆէսէօրին ընթացքը։ Կրթական նախարարն ալ յայտարարեր է թէ ինք չէ ուզած միջամտել, քանի որ Վարմունտ բրօֆէսէօրին կրօնական նոր գաղափարները իր անհատական կարծիքներն են և պաշտօնին կիրառմանը հետ վերաբերութիւն չունին։

—Նոյե Ֆրայե Բրեսե այդ խնդրոյն համար կ'ըսէ.—«Վիեննայի երդուեալները պիտի հրաւիրուին իրենց վճիռը արձակելու Վարմունտի մասին, որուն հրատարակած տետրակները գրաւուած են Վիեննայի մէջ։ Այդ դատին մէջ, անշուշտ շահեկան, հրապարակաւ կարեւոր քննադատութիւններ պիտի ըլլան պապական վերջին կոնդակներուն նկատմամբ։ Այդ կարգի դատեր միշտ անպատեհ եղած են կղերականութեան համար։ Վարմունտի դատը վերջապէս քաղաքական գործ մը պիտի ըլլայ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ծանուցուեցաւ թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն նախագահ Պ. Ֆալիէռի հետ պիտի գտնուի Լոնտոն այցելելու պահուն։ Թէեւ ըսուեցաւ թէ նախարարապետ Պ. Քլեմանսօ ալ պիտի մասնակցի այդ ուղեւորութեան, սակայն այդ լուրը հաւանական չի նկատուիր, մանաւանդ անոր համար որ ուղեւորութեան թուականը կը զուգադիպի Ֆրանսայի մէջ թաղապետական ընտրութեանց։ Նախագահ Պ. Ֆալիէռի ուղեւորութիւնը չորս օր պիտի տեւէ։ Էտուարտ թագաւորը, Բիարիցէ վերադարձին, ապրիլ 10ին Բարիզ ժամանելով մէկ երկու օր հոն պիտի մնայ։

ՆՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

1870ի պատերազմին մէջ հիւանդներու և վիրաւորեալներու խնամատարութեամբ կամ զանազան պարագաներու մէջ իրենց անձնուիրութեամբ բանակին օգտակար հանդիսացող Ֆրանսացի դիւցազնուհիներուն համար ընդհանրական յիշատակարան մը կանգնելու գաղափարը օրէ օր իրականանալու վրայ է։ Այս գաղափարին գլխաւոր թելադրիչն է Բըթի Բարիզիէն, որ նոյն իսկ այդ յիշատակարանին վրայ դրոշմուելիք արձանագրութեան համար կ'առաջարկէ Վիքթոր Հիւկոյի քերթուածներէն երկու տող։

"ԹԱՅՄԶ„Ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Թայմզ սա ծեկոյցը հրատարակած է. «Դատական իշխանութիւնները հաւանեցան ծրագիրի մը, որուն համաձայն բաժնէկան ընկերութիւն մը պիտի կազմուի՝ Թայմզի հրատարակութիւնը շարունակելու և լրագրին պատկանող ձեռնարկները վարելու։ Պ. Ուալթէր նախագահը պիտի ըլլայ վարչական խորհուրդին, որ միայն լրագրին հիմնական պաշտօնեաներէն պիտի բաղկանայ՝ այսինքն Պ. Պ. Պըքըլ, Բէլ, Մօնի Բէննի և Մօբըէլի-Պիլ։ Այս վերջինը նաեւ պատասխանատու Տնօրէնի պաշտօնը պիտի վարէ։ Բաժնեթուղթեր հրապարակ պիտի չհանուին։ Լրագրին քաղաքական ու խմբագրական ուղղութիւնը բնաւ պիտի չփոխուի. լրագիրը, միեւնոյն պաշտօնեաներուն վարչութեանը տակ պիտի շարունակէ հետեւիլ այն ինքնակաց ընթացքին զոր այնքան տարիներէ ի վեր ունեցած է անընդհատ։»

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՐՈՒՀԻԻ ՄԸ ՍԵՐՆ ՈՒ ՎԻՇՏԸ.—Ռուս պարուհի մը, Օր. Ցարինա Վալբոլա, անցեալ շաբթու Միլանի մէջ 340,000 ֆրանքի գողութեան մը զոհ գնաց։ Վալբոլա երկաթուղիով Վենետիկէն Միլան գացած ատեն, ճամբան վայելչադէմ ու կենցաղագէտ պարոնի մը հրապուրիչ խօսքերէն և շարժուձեւերէն խաբուելով, անոր հետ բարեկամացած, և Միլանի մէջ ալ առաջնակարգ օթէլ մը իջած էր անոր հետ։ Առաւօտուն կանուխ, օթէլին սպասաւորները օրիորդին սոսկալի աղաղակներէն արթննալով, անոր սենեակը փութացին պատճառը իմանալու համար. և տեսան թէ պարուհին կ'ողբար կորուստը ո՛չ միայն իր բարեկամին, այլեւ իր փոքրիկ քսակին, որուն մէջ 25,000 ֆրանքի արժեթուղթ, 15,000 ֆրանք դրամ և 300,000 ֆրանք արժէքով ադամանդ կային։ Ռուս պարուհին խնդիրը ոստիկանութեան տեղեկացնելով, ըսաւ թէ աղջի իրիկուընէ, իր լոգարան գտնուած պահուն, գողը իր բացակայութենէն օգտուելով, քսակը ձեռք անցուցած և առաւօտուն կանուխ մեկնած ըլլալու էր օթէլէն։ Պարուհին մանրամասնօրէն նկարագրեց փախստականին արտաքին երեւոյթը և ոստիկանութիւնը հեռագրով ձերբակալման հրահանգ ղրկեց սահմանագլխի կայաններուն։ Գողին թողած թուղթերէն հասկցուելով որ անունը Ժան Բէյ է և Պրիւսէլի Ալքազար թատրոնին բաժնետէրերէն մէկը, պարուհին անմիջապէս Պրիւսէլ գնաց զայն հոն գտնելու յոյսով։ Պրիւսէլի ոստիկանութենէն իմացաւ սակայն թէ այդ անունով անձ մը երկար ատենէ ի վեր կը փնտռուի արդէն, որ զանազան խարդախութիւններ ըրած էր։ Բէյ Պրիւսէլի մէջ ծանօթ ընտանիքի մը մօտ ամսականով սենեակ մը վարձած և հարուստ կնոջ մը հետ նշանուած էր. կինը հիւանդանալով, իբրեւ հաւատարիմ խօսնայր, երկար ատեն խնամած էր զայն, մինչեւ որ նշանածին դրամը պահած տեղը գտնելով, զայն գողցած ու փախած էր։ Անկէ առաջ ալ ոսկերիչի մը խանութէն 30,000 ֆրանքի արժողութեամբ ադամանդ գողցած էր։ Պանքայէ մըն ալ 30,000 ֆրանքի խարդախուած չէք մը գանձելու յաջողած էր։ Վերջապէս ռուս պարուհիէն գողցածներովը մէկտեղ՝ կէս միլիոն ֆրանք գողցած ըլլալու ամբաստանութեան տակ գտնուող այս երիտասարդ գողին, ա՛լ աւելի շահելու նպատակով Մոնթէ-Քարլօ կամ Նիս գացած ըլլալը հաւանական համարելով, ռուս պարուհին այժմ, այդ տեղերուն մէջ զայն ձեռք ձգելու յոյսով ճամբայ ելած է։

ՍՊԻՏԱԿ ԱՐՋԵՐԸ.— Սպիտակ արջը դժուարընտել անասնոց կարգէն է։ Հիւսիսային սառուցեալ երկիրներու այդ անասուններէն խումբ մը մէկ մարդու հրամանին տակ հնազանդ պահելը մինչեւ հիմա անկարելի կը կարծուէր։ Բայց աշխարհածանօթ գազանազսպ Վիլհէլմ Հակէնպէք, այժմ իր գաւազանին տակ 75 սպիտակ արջեր ունի, մէկ տարեկանէն մինչեւ 17 տարեկան, զորս 15 տարուան մէջ հազիւ յաջողած է կրթել և ընտելացնել։ Հակէնպէք գիտական յօդուածի մը մէջ իր այդ արջերուն վրայ գրելով կը պատմէ.— «Թէպէտ իմ գաւազանիս մէջ գտնուած ամէն արջերն ալ զատ զատ կը ճանչնամ և անոնց անուններն գիտեմ, և անոնցմէ մէկ քանիին հետ տասնեւհինգ տարի կենակցած եմ, բայց դարձեալ անոնց արտաքին երեւոյթէն չեմ կրնար հասկնալ իրենց տրամադրութիւնն ու նպատակը։ Անոնց արտայայտութեան եղանակը գրեթէ նոյնն է միշտ, և անկարելի է անոնց արտաքին երեւոյթէն և դէմքէն ճանչնալ թէ ուրա՞խ են թէ կատղած։ Ամէնէն կատղի անասուններուն, օրինակի համար առիւծին շարժումներէն ու դէմքի արտայայտութիւններէն կարելի է իրենց վտանգաւոր կերպով յուզուած ըլլալնին կամ չըլլալնին կռահել։ Սպիտակ արջերն այդպէս չեն սակայն։ Արջի մը գլուխն ու դէմքը միւսներուն նման են, և խաղի մը ներկայացման ատեն իրենց արտայայտութիւնն անփոփոխ կը մնայ միշտ։ Իմ 75 արջերէս 70 հատը զանազան խաղեր ներկայացնելու կարող են, իսկ մնացեալ հինգը իբր զարդ կը նստին միշտ գաւազանին մէջ, բայց զանոնք ալ կրթելու սկսած եմ։ Արջերէս մէկ քանին մէկ երկու ամսուան մէջ կրթել յաջողեցայ, իսկ միւսներուն կրթութեան համար տարիներով աշխատած եմ։ Սպիտակ արջը շատ յամառ կենդանի մըն է և կ'ընդդիմանայ ամէն տեսակ կրթութեան։ Անոր տրամադրութիւնը հասկնալ շատ դժուար է. բնութեամբ ալ բարկացոտ ըլլալուն, առանց պատճառի կը կատղի և զինքը զսպողին վրայ կը յարձակի յանկարծ։ 75 արջերուս մէջ երկուքը միայն պէտք եղածին պէս մարզուած են և հաճութեամբ կը կատարեն իրենց խաղի դերերը։»

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՇՄ ԲԱՇԽՈՂ ՆՈՐ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ.—Բարիզի թղթատարական պաշտօնատանն առջեւ, Լուվր փողոց, նամակագրոշմ բաշխող մեքենայ մը դրուած է երկայն դարակի ձեւով։ Ճեղքուածի մը մէջ երբ տասը սանդիմ ձգուի, իսկոյն համարժէք նամակագրոշմ մը կ'իյնայ ապակիով ծածկուած փոքրիկ արկղիկի մը մէջ։ Այդ դարակին մէջ 500 նամակագրոշմ պարունակող պաստառ մը կայ, որ երբ պարպուի, ներսէն զանգակ մը կը հնչէ և պաշտօնեան իսկոյն նոր պաստառ մը կը դնէ։ Այս գործիքը գերման գործարանի մը մէջ շինուած է և արդէն Ամերիկայի ու Գերմանիոյ մէջ կը գործածուի։ Եթէ գոհացուցիչ արդիւնք ունենայ, Ֆրանսայի ամէն կողմերը պիտի տարածուի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ վերադարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— Երէկ. ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն ֆոն Մարշալ և Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ՆԵՎՐՈՒԶ.— Պարսից դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս խան երէկ Կայս. Պալատ մտաւ Պարսից դեսպան Միրզա Րիզա խանի կողմէ պատրաստել տրուած «Նեվրուզիէ»ները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԱՀԸ.— Անգլիոյ դեսպանատունը օսմ. երկիրներու բոլոր անգլիական հիւպատոսարաններուն հեռագրով ծանոյց դեսպան Սըր Նիքօլաս Օ'Քոնօրի մահը։ Հիւպատոսարանները կէս պարզեցին դրօշները՝ իբրեւ սուգի նշան։

— Վախճանեալ Սըր Նիքօլաս Օ'Քոնօրի մարմինը երէկ զմռսուեցաւ։ Վաղը, կէսօրէն վերջը, Բանկալթիի Սէնթ-Էսփրի եկեղեցին պիտի փոխադրուի, քանի որ վախճանեալը իրլանտացի կաթոլիկ է։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, յուղարկաւորութիւնը նոյն եկեղեցին մէջ պիտի կատարուի երկուշաբթի առաւ. եւրոպական ժամ 9ու կէսին։ Մարմինը Հայտար Փաշայի անգլիական գերեզմանատունը պիտի փոխադրուի։ Նոյն օրը անգլիական դեսպանատան մատուռին մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի վախճանեալ դեսպանին համար։

— Մեծ-Եպարքոս Ֆերիտ փաշա, երէկ, Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով ցաւակցութիւն յայտնեց Լէտի Օ'Քոնօրի։

— Սպարապետ Րիզա փաշա, Պետական Խորհուրդին նախագահ Հասան Ֆեհմի փաշա, Կայս. Պալատան Բ. քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ փաշա, Կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Ագաուլ փաշա, քաղաքապետ Րէշիտ փաշա, Բերայի կառավարիչ Համտի պէյ, Հռոմի օսմ. դեսպան Րէշիտ պէյ, Բերայի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Հիւսէյին փաշա և ուրիշ պետական պաշտօնատարներ, երէկ, Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով ցաւակցութեան համար իրենց այցետոմսը թողուցին։

— Պարսից դեսպանը, Յունաց Պատըիւրքերին փոխանորդը և Պուլկարաց էկզարքն ալ Անգլիոյ դեսպանատունը գացին ցաւակցութեան համար։

— Շուէտի դեսպանատան մէջ այս գիշեր տրուելիք հացկերոյթը և Ֆրանսայի դեսպանատան մէջ չորեքշաբթի գիշեր Միքինքի առթիւ տրուելիք պարահանդէսը յետաձգուեցան՝ Սըր Նիքոլաս Օ'Գոնորի մահուան պատճառաւ։

— Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ Լէտի Օ'Գոնորի ուղղուած հեռագիր մը Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց Սըր Նիքոլաս Օ'Գոնորի մահուան առթիւ։ Լէտի Օ'Գոնոր ամէն կողմերէ ցաւակցական բազմաթիւ հեռագիրներ կը ստանայ։

— Սըր Նիքոլաս Օ'Գոնոր թէ՛ իր կառավարութենէն և թէ օտար կառավարութիւններէ երեսունի չափ պատուանշաններ ունէր։ Անգլիերէնէ զատ կատարելապէս հմուտ էր ֆրանսերէնի, գերմաներէնի, իտալերէնի և ռուսերէնի։

— Դեսպանատան մէջ տումար մը պատրաստուած է, ուր կը ստորագրեն ցաւակցութեան համար գացողները։

— Կ. Պոլսոյ երաժշտական Հէրմէս քլիւպը, որուն նախագահ էր Սըր Նիքոլաս Օ'Գոնոր, պսակ մը պիտի դնէ վախճանեալին դագաղին վրայ։ Նաեւ պատուգամաւորութիւն մը ներկայ պիտի գտնուի յուղարկաւորութեան։ Քլիւպին նախագահը նաեւ ցաւակցական գիր մը ուղղած է Լէտի Օ'Գոնորի։

— Լոնտոնի լրագիրները Սըր Նիքոլաս Օ'Գոնորի հիւանդութեան վրայ խօսելով, գոհութեամբ կը ծանուցանեն Վեհ. Սուլթանին այն կայս. հոգածութիւնը որով բարեհաճած էր մասնաւոր պաշտօնատարներ ղրկելով դեսպանին առողջութիւնը հարցնել տալ։

— Անգլիոյ դեսպանատան խորհրդականը երէկ հրաւիրագիրներ ուղղեց յուղարկաւորութեան համար։

— Հաւանական կը նկատուի որ վախճանեալին մարմինը Իրլանտա փոխադրուի։

ՎԱԳՖ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ, որպէս զի վագֆ կալուած մը երբ պարտքի փոխարէն աւանդ թողուած ըլլալով անոր տէրը անզաւակ մեռնի, մուլք կալուածի պէս, վագֆ կալուածն ալ պարտքին հատուցման ապահովութիւն մը ըլլայ։

ՊՈԼՍՈՅ պաշտօնէութեան Սնտուկին կանոնագիրը պիտի բարեփոխուի, որպէս զի կարասիի և թանկագին առարկաներու փոխարէն ալ կարենայ փոխատուութիւն ընել։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՒԷԻ վարչութիւնը Սիրքէճիի մօտ ծովեզերեայ ածուխի մթերանոց մը հաստատեց, որպէս զի շոգենաւերը աւելի դիւրութեամբ կարենան ածուխ առնել։

— Ածուխի վերջերս մթերանոցին մէջ անոյշ ջուրի ջրհոր մը գտնուելով, Շիրքէթի Խայրիէն խնայողութիւն մը ըրած պիտի ըլլայ՝ Տէրքօսի Ընկերութեան տարեկան վճարած 500 ոսկիէն։

— Շիրքէթի վարչութիւնը ելեկտրական լոյսի վեց մեքենաներ բերել պիտի տայ՝ իւրաքանչիւրը 260 անգլիական ոսկիի՝ մէկ քանի շոգենաւերու մէջ ելեկտրական լոյսի լամպարներ հաստատելու համար։

— 57 և 58 թիւ շոգենաւերը, որոնք հիմա Սելանիկի ծովածոցին մէջ կ'երթեւեկեն, ամսոյս վերջերը Կ. Պոլիս բերուելով Վասփորի երթեւեկութեանց պիտի յատկանան։

ԹՂԹԱՏԱՐԱՆԱՆ վերատեսչութեան նոր շէնքին կառուցումը աւարտելու նպատակով խնդրուած յաւելուածական վարկին համար քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը մօտերս պիտի գումարուի։ Այդ շէնքը 5,733 քառակուսի կանգուն է։ Մինչեւ ելմտական վերջացող տարւոյն՝ 1323ի աւարտումը 70,000 ոսկի ծախսուած է շինութեան համար։ Շէնքը շոգիով տաքցնելու և ելեկտրականութեամբ լուսաւորելու ծախքերն ալ հաշուելով, ամբողջ ծախքը 105,000 ոսկի կ'ենթադրուի։ Այդ վիճակին մէջ շինութեան ծախքը, արտաքին զարդերը առանց հաշուելու, իւրաքանչիւր կանգունին 15 ոսկի է։ Առաջուընէ 80,000 ոսկի հաշուուած էր շինութեան ընդհանուր ծախքը։

ԱՏԱՆԱՅԻ նահանգին մէջ բամպակի մշակութիւնը քաջալերելու և աւելի տարածելու համար կազմուած ընկերութեան կողմէ երկրագործներուն բաշխուելու նպատակով օտար երկիրներէ բերուելիք բամպակի հունտերը առանց մաքսի պիտի ներածուին։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ կուսակալութիւնը դրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին տասը հազար հատ վարդենիի տունկեր ղրկել՝ նահանգին մէկ քանի տեղերը և մանաւանդ Ակնայ մէջ վարդաստաններ հաստատելու և վարդի իւղ պատրաստելու համար։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ հրկիզեալներու պատսպարման գործը երէկ աւարտեցաւ։ Հացի, պանիրի եւայլն բաշխումը կը շարունակէ։ Պարպուած վարժարանները, բնակարանները եւայլն երէկ ախտահանուեցան։

— Խասգիւղի Մուսալլիմ սինակաին մէջ, այսօր, գոհաբանական աղօթքներ կը կատարուին՝ Կայս. այն շնորհներուն համար որոնց արժանացաւ հրեայ հասարակութիւնը։

— Վինէր Պանք Ֆէրայնի, Պանք տը Սալոնիքի և Իզոզ Ֆէրնանտէզ Պանքային կողմէ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ Նեղուցի մէջ հանգանակութեան ձեռնարկուեցաւ Խասգիւղի հրկիզեալներուն ի նպաստ։ Մինչեւ հիմա 675 օսմ. ոսկի և 14,000 ֆր. հաւաքուած են։ Հանգանակութեան մասնակցողներուն մէջ կան Խախամպաշիի գայմագամ էֆ.՝ 25 ոսկի, Օսմ. Պանքա՝ 100, Քրէտի Լիոնէ, Վինէր Պանք Ֆէրայն ու Էօսթաշ Էվէնհայի՝ 50ական, Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութիւն՝ 60, մաքսային վերատեսչութեան թարգմանութեանց սենեակին Տնօրէն Ժակ պէյ՝ 100. Նաեւ Բարիզի Ալիանս Իսրայէլիթ՝ 10,000 ֆր. ու Պերլինի նոյն մարմինը՝ 3000 և Վիէննայի Ռոչիլտ Պանքան՝ 100։ Ուրիշ կողմերէ նուիրուած գումարներով ալ հանգանակութեան գումարը մինչեւ երէկ 1000 ոսկիի հասած էր։

— Բերայի հրեայ հասարակութիւնը Բըթի Շանի պարտէզին մէջ թատերական ներկայացում մը պիտի տայ ի նպաստ Խասգիւղի հրկիզեալներուն։

ՊԻԹԼԻՍԻ նահանգին մէջ ալ երկրագործական նոր գործիքներուն կիրառումը պիտի ձեռնարկուի. նաեւ նորէն անտառներ պիտի հաստուին։

ՄՕՒՏԱՆԻԱՅԻ Պինեազի շոգենաւին մեքենաներու մասին, առջի գիշերը ժամ 7½ին հրդեհ ծագեցաւ։ Այդ շոգենաւը, որ Մուտանիայի գիծին յատկացուած է, Սիրքէճիի առջեւ կեցած էր։ Թէեւ անմիջական օգնութիւններ հասան, սակայն շոգենաւին այդ մասը, նաւապետին ու ղեկավարին խուցերը, նաւապետին կամրջակը և առաջին կարգի ուղեւորներու սրահները այրեցան։ Հաստատուեցաւ որ իւղոտ քուրջերու վրայ անուշադրութեան նետուած սիկառէթէ մը առաջ եկած է հրդեհը։

ՊՈԼՍՈՅ Ճաղալօղլուի կողմը, երէկ իրիկուան ժամ 12ին, տան մը ծխնելոյզը բռնկեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով մարել։

ԱՊՈՒՐԻՆ ԱՄԱՆԸ.— Բերայի Չիչէքճի փողոցը Էլէնի անուն կնոջ մը տանը մէջ սպասաւոր Անտոն, առջի գիշերը, կրակարանին վրայ եփող ապուրին ամանը գողնալով փախաւ մինչեւ Ենիշէհիր Թաղը, ուր ապուրը թափեց և ամանը քանի մը ղրուշի ծախեց։ Անտոն ձերբակալուեցաւ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ երէկ ցաւակցական գիր մը ղրկեց անգլիական դեսպանատան՝ իր ամենայն Սըր Նիքոլաս Օ'Գոնորի մահուան առթիւ։ Նոյնպէս գործակատար Արիս էֆ. Ֆէնճեան Ն. Ամենապատուութեան կողմէ ցաւակցական քարթ մը ձգեց դեսպանատունը։

⁂ Երկուշաբթի օր Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ դեսպանին յուղարկաւորութեան ներկայ պիտի գտնուին Պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան, իր հետ ունենալով Ղալաթիոյ քարոզիչ Տ. Գնէլ Ծ. վրդ. Գալէմքեարեանը։

⁂ Հայ-Հռոմէականներու Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան եւս անձամբ իր ցաւակցութիւնները յայտնեց։ Նոյնպէս անձամբ ցաւակցութիւն յայտնեցին Հայ-Բողոքականներու Ազգապետ Ցակոբ էֆ. Փօյաճեան և Պետական Խորհրդոյ անդամ Զարեհ Տիլպէր էֆ.

ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ ՑԱՅՏՕՂՈՒԹԻՒՆԸ.— Բարիզի մեր մասնաւոր թղթակցէն.— Ամսոյս 14ին (Ն. Տ.) գեղարուեստական փայլուն հանդէս մը տեղի ունեցաւ, որուն իրենց թանկագին մասնակցութիւնը նուիրեցին հռչակաւոր տեղացի գեղարուեստագէտներ և Պոլսեցիներուն ծանօթ ու տաղանդաւոր հայ արուեստագէտներէն՝ Տիրան պէյ Ալեքսանեան և Պ. Արմենակ Ֆնտըգլեան. իսկ Օր. Ռօշ, Օր. Լիւսէ, Օր. Ժորժէթ Արման, Տօմինիք Պօննօ, Տիկին Մարքէթթի, Օր. Տոնիզ Շթէրնպէրկ, Պ. Էմիլ Շէլլի, Օր. Կլատիս-Մաքենանա, Օր. Մաստա, Պ. Լըմօն, Տիկին Ժաք Մառօն, Պ. Տէլզոն և Պ. Ժորժ Կիննալ, ամէնքն ալ հանրածանօթ արուեստագէտներ, Գոմէտի Ֆրանսէզէն, Օտէօնէն, Սառա Պէրնառէն, Օփէրա Գոմիքէն եւայլն, իրենց շնորհալի մասնակցութիւնը բերած էին այս գեղարուեստական հանդէսին։ Սրահը ժամանակէն առաջ լեցուած էր երբ ճիշդ ժամը 9½ին բացուեցաւ վարագոյրը և բեմ ելաւ Պ. Ֆնտըգլեան։ Երիտասարդ արուեստագէտը մեծ յաջողութեամբ երգեց Մասսընէի «Այնտեղ Խորհրդածութիւնը» և Ա. Թօմայի «Համլէթ»ը։ Ցետոյ բեմ ելան Տիրան պէյ Ալիքսանեան և Օր. Մակաա (Սառա Պէրնառէն), որոնք ծափահարութիւններով ողջունուեցան հանդիսականներէն։ Ալիքսանեան պէյ զարկաւ նաեւ ուրիշ քանի մը կտորներ ջութակին։ Հա՜րկ է ըսել թէ Տիրան պէյ մինչեւ յաջողութեան միեւնոյն աստիճանին վրայ կը գտնուէր։ Ան իր թաւ-ջութակով ներկաները կը հմայէր։ Պ. Շէլլի Լա Լէժանտ տը Ֆալկօհ և այլ մեներգներովը, ընկերակցութեամբ դաշնակի, անվերջ ծիծաղներ պատճառեց։ Հետզհետէ բեմ ելան վերեւ յիշուած արուեստագէտները և փայլուն կերպով կատարեցին իրենց դերերը։ Բայց անկարելի է չյիշել Օր. Ռօշը (Գոմէտի Ֆրանսէզէն) իր Լ'Էկլը տը Քառօ մեներգով, և մանաւանդ Օր. Կլատիս-Մաքենանա (Օտէօնէն) իր «Բանաստեղծութիւններ»ը արտասանութեանը համար, ուր ամէն բնական և արուեստագիտական հիանալի նրբութիւններ լիուլի երեւան բերին։ Այս վերջինը ծափերու արժանացաւ և ստացաւ շքեղ ծաղկեփունջ մը։ Պզտիկ դադարէ մը վերջ, ներկայացուեցաւ կատակերգութիւն մը (տռամաթիք) մէկ արար՝ Լա Թապաքիէր տը Բարսիֆալ։ Դերակատարներն էին Օր. Լիւսէ՝ (Օտէօնէն) Տիկին Մարքէթթի Իղէագիէլ դերը, Օր. Ժորժէթ Արման՝ (Նմանապէս Օտէօնէն), և «Լը Կարտինալ» դերը՝ Պ. Լըմօն (Փօռթ-Սէն-Մարթէն թատրոնէն). երեքն ալ յաջող իրենց դերերուն մէջ, մասնաւորապէս Պ. Լըմօն իր «Կարտինալ»ի դերին մէջ կատարեալ տաղանդ մը ցոյց տուաւ։ Կէս գիշերին, այս կատակերգութեան յաջորդեց պարահանդէսը կարճ դադարէ մը վերջը, որուն միջոցին հանդիսականները ճոխ պիւֆէի մը առջեւ զիրար կը հիւրասիրէին։ Պարերը մեծ ոգեւորութեամբ շարունակուեցան մինչեւ առաւօտեան ժամը 5ուկէս։

ԳԱՀԻՐԷԻ մեր մասնաւոր թղթակցէն.— Քաղաքական Ժողովի վերջին նիստին մէջ ի մէջ այլոց հետեւեալ որոշումները տրուեցան.— 1. Վախճանմամբ, հրաժարականներով պակսած ժողովականներուն տեղ, ուրիշներ ընտրել տալու համար, Ընտրողական Ժողով մը կազմուեցաւ հօթը ազգայիններէ։ 2. Վարժարանի Հոգաբարձութեան ներկայացուցած ցանկէն երկու հոգի նոյն Հոգաբարձութեան անդամ ընտրուեցան, հրաժարականներուն տեղ։ — 3. Խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ 1908 տարուան համար Առաջնորդարանիս փաստաբան կարգել Էլիաս էֆ.ի հետ կնքելի պայմանագրին նախագիծը և ինչ ինչ անկարեւոր փոփոխութիւններով հաստատուեցաւ և կնքուելով փոխանակուելը որոշուեցաւ։ — 4. Լազարեան-ընթերցատան Մաթինին կանոնագիրը ինչ ինչ բարեփոխութիւններով վաւերացուեցաւ։ — 5. Զագազիգէն բարեսէր ազգային մը գրած էր թէ նոյն քաղաքին մէջ իրեն սեպհական երկու տուները, հասոյթը Զագազիկի ազգ. վարժարանի ծախքերուն յատկացնելու պայմանաւ, Գահիրէի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին վագֆ ըրած է և առ այս պէտք եղած օրինական և պաշտօնական գործողութիւնները քիչ ատենէն պիտի կատարէ։ Որոշուեցաւ շնորհակալութեան գիր մը ուղղել ազնիւ նուիրատուին։ — 6. Ցանուն Ազգատախնամին ըլլալիք վիճակահանութիւնը անմիջապէս իրականացնելու համար հարկ եղած միջոցները տնօրինուեցան։ — 7. Որոշուեցաւ առաջիկայ ուրբաթ օր խառն նիստ մը ընել Քաղաք. Ժողովի, վարժարանի ու կալուածոց Հոգաբարձութիւններու մասնակցութեամբ, նոր կառուցանելի մանկապարտէզի վերջնական բլանի պատրաստութեան համար։

ԲՂԻՒՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Մեր թղթակիցը կը գրէ.— Մանկապարտէզի դրութիւնը անհման յաջողութիւն մը գտաւ Բղիի մէջ։ Կրթական այս դրութիւնը առաջին անգամն է որ կը հաստատուի հոս, տեղապահ Տ. Պսակ վրդ.ի նախաձեռնութեամբ և ջանքով։ Մանկապարտէզի համար վարձուեցաւ Յովհաննէս էֆ. Ամերիկեանի ընդարձակ և հոյակապ տունը, որ կեդրոնական դիրք մը ունենալուն յարմարագոյնն էր։ Մանկապարտէզի բացումը՝ որ տեղի ունեցաւ տարեմուտի սկիզբը, ցնծութեամբ ողջունուեցաւ և առաջին օրէն իսկ հարիւրաւոր մանուկներ, մանչ ու աղջիկ դիմեցին հոն։ Գիւղացի մանկապարտիզպանուհին Կարինէն բերուեցաւ մասնաւորապէս, որուն երկու օգնականներ ալ տրուեցան Բղիի վարժարաններէն։ Այսօր, սակայն, երկսեռ ուսանողներու թիւը այնքան աճած է որ ստիպուեցանք երկու օգնական վարժուհի եւս աւելցնել առաջիններուն վրայ։ Ամերիկեան էֆ.ի տունը, որ քաղաքիս մէջ ամէնէն ընդարձակ շէնքն է, հիմա նեղ կու գայ մանկապարտէզի աշակերտներուն։ Ցառաջիկայ տարուան համար բոլորովին անբաւական պիտի ըլլայ այս շէնքը. ուստի այժմէն մտածուած շէնք մը կառուցանելու ձեռնարկներ կ'ըլլան Մանկապարտէզի համար։

⁂ Եթէ փոքրիկներն ունեցան իրենց Մանկապարտէզը, անոնց ծնողքներն ալ ունեցան կիրակնօրեայ լսարանը՝ նոյնպէս Տեղապահ Ս. Հօր գնահատելի ջանքերուն շնորհիւ։ Լսարանն ալ Մանկապարտէզին նման ողջունուեցաւ արտակարգ ամբողջ գիւղին համակրութեամբ և առաջին օրէն Արամեան վարժարանի ընդարձակ սրահը լեցուեցաւ հոծ բազմութեամբ։ Բղիի իգական սեռն ալ չուզեց լսարանի բարիքներէն զուրկ մնալ, և որովհետեւ վարժարանի սրահը նեղ կու գար նոյն իսկ այր հանդիսականներուն համար, ուստի ամէն կիրակի, այրերէն յետոյ, կիները կու գան խուռն բազմութեամբ գրաւելու լսարանի նստարանները։ Լսարանին մէջ կը խօսին պարբերաբար Տ. Պսակ վրդ., երկսեռ վարժարաններու ուսուցիչները և ուրիշ ուսեալ անձեր՝ բարոյական, առողջապահական և կրթական նիւթերու վրայ։ Լսարանի այս փայլուն յաջողութիւնը ամէնէն գործնական քաջալերութիւնը եղած է մեր համակրելի Տեղապահին համար, որ անձանձիր կ'աշխատի և վարժարաններու Հոգաբարձութեան համար՝ որ ժրաջանութեամբ և եռանդագին կ'աջակցի Ն. Գերապատուութեան։ Տ. Պսակ վարդապետ երիտասարդական ուժերով կ'աշխատի հասնիլ իր հօտին բոլոր եկեղեցական և կրթական պէտքերուն. իր ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած է մանաւանդ վարժարաններուն վրայ, որոնց բարեկարգութեան ու զարգացման կ'աշխատի։ Ուրախութեամբ կրնամ ըսել թէ այս տարի Բղիի ամէն գիւղն անգամ ունեցաւ իր վարժարանը։ Տեղապահը այժմէն միջոցներ կը խորհի և կարգադրութիւններ կ'ընէ յառաջիկայ տարուան համար Դասապայի վարժարանը կեդրոնական ընելու և գաւառին բոլոր վարժարանները համակերպ դրութեամբ վարելու։ Տ. Պսակ վարդապետ յաճախ կ'այցելէ արական և իգական վարժարանները, որոնք իր հոգածութեան առարկաներն եղած են։ Իր բարոյական քաջալերութիւններուն կը միացնէ նիւթական քաջալերութիւնն ալ։ Քանի մը օր առաջ վարժարանի Հոգաբարձութեան հետ վարժարանը այցելած միջոցին, հրաւիրեց նաեւ ուրիշ անձնաւորութիւններ. հակիրճ բանախօսութիւնով մը բացատրեց թէ մրցանակի դրութիւնը ի՛նչ բարերար ազդեցութիւն կը գործէ ուսանողներուն վրայ. առաջարկեց մրցանակներ խոստանալ, անձնիւր իր նախասիրած ճիւղին համար, ամավերջի հանդիսաւոր քննութեան ատեն ամէնէն յաջողակ հանդիսացող ուսանողին։ Օրինակը ինք տուաւ, իր կողմէ երկու ոսկի խոստանալով տարեգլխին գեղեցիկ շարադրութիւն մը գրող երեք ուսանողներու։ Տեղապահ Ս. Հօր առաջարկը հաճութեամբ ընդունուեցաւ, ու ներկաներն ալ մասնաւոր մրցանակներ խոստացան ինչ ինչ առարկաներու համար։ Բղեցին շատ գոհ է իր Առաջն. Տեղապահէն, որ գիտէ սիրցնել իր ժողովուրդը, առաջնորդել պաշտօնական մարմինները։ Բղեցին ուրախութեամբ տեսնելով իր Առաջն. Տեղապահին կարողութիւնները ու վայելելով անոր ջանքերուն բարերար արդիւնքները, բնական է որ համակրի անոր՝ առանց կարեւորութիւն տալու անձկամիտ անձերէ եղած հրապարակային աղտոտ յարձակումներուն։ Այդպիսիներու վարմունքը ցաւալի ու ծիծաղելի է։

ՍՏԱՑԱՆՔ Արեւելեան Մամուլի առաջին եռամսեայ պրակը, ստուար ու ճոխ բովանդակութեամբ և գեղեցիկ տպագրութեամբ ընտիր ու փայլուն թուղթի վրայ։ Դր. կան հրապարակին վրայ ծանօթ գրողներ իրենց մասնակցութիւնը բերած են իրենց խնամեալ յօդուածներով։

Ցաւով կը ծանուցանենք մահը Տիկ. Աննիկ Գ. Էսաեանի, որ տեղի ունեցաւ նախընթաց գիշեր Բանկալթիի իր բնակարանին մէջ, կարճատեւ հիւանդութենէ մը ետքը։ Հանգուցեալը մայրն էր երկաթեղենաց ծանօթ վաճառական և Ղալաթիոյ Խնամակալութեան ատենապետ Ցակոբ էֆ. Էսաեանի, ինչպէս նաեւ Կարապետ, Արշակ և Հայկ էֆ.ց Էսաեանի, Տիկ. Սրբուհի Մակարեանի (Կայրեի դատական քննիչ Միսաք էֆ. Մակարեանի կինը) և Օր. Ատէլինա Էսաեանի։ Հանգուցեալ Տիկինը, իբրեւ ամուսին և իբրեւ մայր օժտուած էր ազնիւ ձիրքերով և իր զաւակներուն դաստիարակութեան գործին խնամոտ հոգածութիւն նուիրած էր միշտ։ Կը թողու առաքինի ու աղքատասէր կնոջ մը յիշատակը. ամէն անոնք որ այդ բարեգութ կնոջ կը դիմէին ձեռնունայն ետ չէին դառնար։ Տիկ. Աննիկ ծնած էր Պոլիս՝ սերած բարեհամբաւ ընտանիքէ մը և ամուսնացած հանգուցեալ Գրիգոր էֆ. Էսաեանի հետ, Ղալաթիոյ Խնամակալութիւնը երէկ առաւ. ի նշան սգոյ դադրեցուց իր նիստը, երբ ցաւով տեղեկացաւ իր Ատենապետին տիկին մօր մահուան գոյժը։ Ս. Պատրիարք Հայրը ցաւակցական քարթ մը ղրկեց Էսաեան Ցակոբ էֆ.ի՝ իր մօր մահուան առթիւ։ Ն. Ամենապատուութիւն վաղը հրաւիրուած է նախագահելու յուղարկաւորութեան հանդէսին, որ ինչպէս կ'երեւի մահազդէն, տեղի պիտի ունենայ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ՝ ժամը 7ին (Ը. Թ.)։

Խմբագրութիւնս այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Ցակոբ, Կարապետ, Արշակ և Հայկ Էսաեան էֆ.ներու և Տիկ. Սրբուհի Մակարեանի ու Օր. Ատէլինա Էսաեանի։

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր և Տիկին Ցակոբ էֆ. Էսաեան և զաւակները, Կարապետ էֆ. Էսաեան, Արշակ էֆ. Էսաեան, Տէր և Տիկին Միսաք էֆ. Մակարեան և զաւակը (Եգիպտ.), Օրիորդ Ատէլինա Էսաեան, Տէր Հայկ Էսաեան (Նիւ-Եորք), Տէր և Տիկին Ցակոբոս էֆ. Զարգեան և զաւակը, Այրի Տիկ. Ագապի Մինասեան և զաւակները, ինչպէս նաեւ Էսաեան, Զարգեան և Պալեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԻԿ ԷՍԱԵԱՆԻ
(ԿՈՂԱԿԻՑ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ԷՍԱԵԱՆԻ)

իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ և ազգականին որ տեղի ունեցաւ երէկ գիշեր։

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի մարտ 9/22 ժամը 7ին (Ը. Թ.) Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ՝ ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Իւսկիւտար ազգ. գերեզմանատունը, իր ընտանեկան դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

Բերա 7/20 Մարտ 1908

ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ՀԱՍՈՅԹԻ ՆՈՐ ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ

Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալութիւնը գովելի և օրինակելի նորութիւն մը կը ներմուծէ նախաձեռնարկ հանդիսանալով փոխան ծաղկեպսակի տրուած դրամներ մեր միակ երկրորդական կեդրոնական վարժարանին յատկացնելով. կը յուսանք թէ այս բարի օրինակին տասնեակներ հազարաւոր անձեր կը հետեւին. բաղձալի է որ ո՛չ միայն մահուան այլ նաեւ հարսանեաց, մկրտութեան և այլ առիթներով ալ առատաձեռն նուիրատուութիւններ ըլլան Կեդր. Վարժարանին։

Այրի Տիկին Աննիկ Գ. Էսաեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրեցին ի նպաստ Կեդր. Վարժարանի աղքատ ուսանողաց.— Տեարք՝ Ցակոբ Էսաեան 216, Տէր և Տիկին Մկրտիչ Ասատեան 108, Լեւոն Ցովհաննէսեան 108, Մաքսուտ Նազլեան 108, Տէր և Տիկին Մաքսուտ Նազլըճեան 54, Ցովհաննէս Մարտաեան 54, Հրանտ Ասատուր 54, Արմենակ Իսճէեան 54 ղրուշ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ	Փարա
Առաջին ճերմակ օխան	50 -
Երկրորդ » »	46 -47
Խառն »	45 -
Ջավտարը »	43 -44
Կարծր առաջին »	55 -
» միջին »	52 -53
» խառն »	50 -51
ԱԼԻՒՐ	Ղրշ.
Տեղական գլրմա Ա. Պարկ	93 -
» » Բ. »	91 -92

Այսօր 1 վագոն Անատոլըի ցորեն ժամանեց.

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ	Փարա
Շրջականներու համար հաս չոգնուած յանձնելի	39 -39½
Տեղական սպառման համար	41 -

"ՄԱՍԻՍ,,
ԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Այս շաբթուան թիւն ալ ճոխ ու այլազան պարունակութեամբ հրատարակուած է, որուն մէջ կ'երեւան ծանօթ ու փնտռուած դէմքեր գրողներու և արուեստագէտներու, գեղեցիկ ու ինքնատիպ յօդուածներ, որոնք կրնան համայն հաճոյքով կարդացուիլ ամէն նրբաճաշակ գրասէրներու կողմէ։ Կ'արժէ որ ամէն ընթերցող ունենայ Մասիսի այս թիւէն, որ պատկերազարդ ըլլալու առաւելութիւնը կը վայելէ։ Գին 40 փարա։

ՀԱՅ - ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԵՄ

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՔԱՐՈԶԵՆ.—

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ ժամը 3.45ին Բրոֆ. Ց. Հ. Ճէճիզեան։

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 4ին Վ.Եր. Ա. Պ. Շմաւոնեան։

⁂ Կէտիկ-Փաշայի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ ժամը 3.45ին Տոքթ. Հ. Ս. Պառնըմ։

⁂ Գայպըլ-Հասքի մատուռին մէջ ժամը 4.15ին Վ.Եր. Ց. Գ. Գրիգորեան։

⁂ Խասգիւղի մատուռին մէջ ժամը 8ին Վ.Եր. Ս. Ց. Զօրիկեան։

ԵՐԻՏ. ՔՐԻՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ

Գում-Գաբուի Բեմին մէջ ժամը 9ին։
Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 8ին։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մարտ 19)

ՎԵՀԱՊԵՏԱՑ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 18 մարտ.— Գերման կայսրն ու կայսրուհին, Աւգուստ Վիլհէլմ իշխանին և Վիքթորիա Լուիզ իշխանուհիին հետ, ամսոյս 25ին կէսօրին Վենետիկ պիտի հասնին և կայարանին մէջ պիտի ընդունուին Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորէն։ Իտալիոյ թագաւորը ի պատիւ գերման կայսերական ամոլին, հացկերոյթ մը պիտի տայ արքայական պալատան մէջ, ուրկէ ետքը կայսրն ու կայսրուհին իրենց զաւակներուն հետ Հօհէնցոլէրն զբօսանաւը պիտի երթան։ Գերման կայսրն ու կայսրուհին ոչ-պաշտօնական կերպով՝ այնինքն պարզ զբօսաշրջիկի պէս, երկու օր Վենետիկ պիտի մնան։ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը, որ մարտ 25ին կէսօրէ առաջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տիթթօնիի հետ Վենետիկ պիտի ժամանէ, նոյն իրիկուան Հռոմ պիտի վերադառնայ, Դեսպան Պ. Եէնիշ պիտի ընկերանայ գերման կայսեր, իբր ներկայացուցիչ արտաքին գործոց պաշտօնարանին։

Պ. ՖԱԼԻԷՐԻ ԼՈՆՏՈՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 18 մարտ.— Ֆրանսայի նախագահ Պ. Ֆալիէռ Լոնտոնի յառաջիկայ այցելութեան ատեն, երբ հիւր Անգլիոյ Թագաւորին, Պըքինկէմ պալատին մէջ պիտի բնակի։ Այս այցելութեան ատեն տեղի ունենալիք հանդիսաւորութեանց յայտագրին մէջ կայ Լոնտոնի Քաղաքապետարանին մէջ ճոխ հացկերոյթ մը, Քովէն Կարտըն թատրոնին մէջ հանդիսական երեկոյթ մը և պաշտօնական ընդունելութիւն մը ֆրանսական դեսպանատան մէջ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 20 մարտ.— Սակարանին մէջ անկումը ընդհանուր է։ Գիններու երէկուան անկումը այսօր ալ շարունակեց նշանակելի անկումով ֆրանսական Ռանթին, որ 25 սանդիմ կորսնցնելով 96.97 եղաւ։ Օտար արժեթուղթերն ալ նոյն վիճակին ենթարկուեցան։ Միայն ռուսական արժեթուղթերը շարունակեցին իրենց բարձրացումը. հարիւրին 5 տոկոսաւորը 97.35 եղաւ։ Օսմ. արժեթուղթերու գիները հանդարտ են։ Օսմ. Ռէժիի բաժնեթուղթերը, որոնք կը փնտռուին, հինգ ֆր. վրայ դնելով 442ի բարձրացան։ Քրէտի Լիոնէի բաժնեթուղթերը, ռուսական արժեթուղթերուն հետ զուգընթաց երթալով, 1200ի մօտեցան։ Ռիօ Թինթօն, հակառակ այն զեկոյցին թէ 40 շիլին շահաբաժին պիտի տրուի, 1560ի իջաւ։ Պալիա Գարայայտըն անփոփոխ է 427։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական Քոնսոլիտէններու գիները անփոփոխ են։ Ամերիկեան արժեթուղթերու գիները հաստատուն են՝ մանաւանդ երկաթուղիներու շատերուն համար։ Արծաթի գինը բարձրացած է։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը լքուած են։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.— Առեւտրական հանդէսը կ'ըսէ թէ բամպակի բերքը անցեալ տարիէն նուազ պիտի ըլլայ։ Ամերիկեան բամպակը 12 միլիոն հակ պիտի ըլլայ՝ այսինքն անցեալ տարիէն երկու միլիոն պակաս։ Եգիպտական բամպակի պատրաստ քանակութիւնը շատ սահմանափակ է։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ֆրանսական ու գերման պատուիրակները կը շարունակեն իրենց աշխատութիւնները Գամէրունի (Ափրիկէ) սահմանագծման համար։ Գերման կառավարութիւնը կ'ուզէ որ Ֆրանսա հարաւային կողմը տեղ մը տայ, ինչ որ իրեն պիտի դիւրացնէ դէպի Սանկա մուտքը։

— Վաղը Պերլինի ֆրանսական դեսպանատան մէջ պիտի կատարուի Պերլինի արքունիքը ընդունուած անձնաւորութեանց ֆրանսական դեսպանին ու Տիկին Քամպոնի ներկայացուիլը։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Ֆէրտինանտ իշխանը և իշխանուհին այսօր ճամբայ կ'ելլեն դէպ ի Ռուսճուք, ուրկէ Վառնա պիտի երթան և յետոյ Սոֆիա։

ՍԻՆԷՄԱԹՕԿՐԱՖ

The Royal View

Ինչպէս կը յիշուի, այս լաւագոյն սինէմաթօկրաֆը քանիցս մայրաքաղաքս եկած և անօրինակ յաջողութիւն գտած է Բերայի Վարիէթէ Թատրոնին մէջ։ Այս անգամ դարձեալ նոյն համակիր ընդունելութիւնը կը գտնէ իր նոր և աւելի հետաքրքրաշարժ տեսարաններուն համար։ Ամէն իրիկուն սինէմաթօկրաֆի ներկայացում կայ Վարիէթէի մէջ, որ նեղ կու գայ հոն դիմող հոծ բազմութեան։ Ամէն չորեքշաբթի կը փոխուի յայտագիրը, որուն նիւթերը իրենց հետաքրքրութեամբ և հրահանգիչ պէսպիսութեամբ գերազանց կը հանդիսանան։ Կիրակի և հինգշաբթի ցերեկները matinée կը տրուի։ Գիները չափաւոր են. Պէնուարի և Պէլ-էթաժի օթեակները 42 ղրուշ, միւս օթեակները՝ 31 ղրուշ։ Ա. կարգ 8, Բ. կարգ 5 և կալըրի 3 ղրուշ։ Սոյն խօսուն Սինէմաթօկրաֆը տեսակին մէջ ամէնէն կատարելագործեալն է և կ'արժէ տեսնել անոր ներկայացուցած գեղեցիկ պատկերները։

ՏՊԱՐԱՆ ԺԻՐԱՅՐ

Պոլիս, Պապը Ալի Ճատտէսի, Սապահ տպարանին կիցը, Ժիրայր Տպարանը կը կատարէ ամէն տեսակ տպագրութիւններ շատ նուրբ ճաշակով՝ հարսնիքի հրաւիրագիր, այցետամս, մահազդ, առեւտրական գործառնութեանց վերաբերեալ տպագրական գործեր և այլն։ Նաեւ քասուչուէ կնիքներ կը պատրաստուին։ Գինները խիստ դիւրամատչելի են։ 10—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 7/20 Մարտ

Օսմ. Պետ. Միացեալ 4 % Ֆ. Կ.	Օ. Ո.	103 16½
Ամէնէն բարձր գին	»	103 20½
Ամէնէն վար գին	»	103 16½
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	179 75
Ամէնէն բարձր գին	»	180 —
Ամէնէն վար գին	»	179 75

ԲԱՑՈՒՄ 8/21 Մարտ

Օսմ. Պետ. Միացեալ 4 % Ֆ. Կ.	Օ. Ո.	103 17½
» » ժամը 6ին Ֆ. Կ.	»	103 17½
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	179 87½
» » ժամը 6ին	»	179 87½
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	432 —
Անատ. Երկթ. Բաժնթ. Ա.սերի	»	524 —
» » » Բ.սերի	»	520 —
» » բժնթղթ	Ֆ. Ո.	15 90
Շիրքէթի Խայրիէ	»	43 —
Շիրքէթի Խայրիէի Հիմնադրի	»	4 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 65
Օսմ. Ծխախոտ		19 —
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		8 15
» Ժուիսանս		3 80
» պարտաթուղթ		475 —
Թրանսվալ	Ֆր.	43 50
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		315 —
Պալիա Գարա Այտըն	Ֆ. Ֆ.	427 —
Միսիրի պանքա	Օ. Ո.	5 —
Սալոնիքի պանքա		131 —
[illegible]		32 —
» սովորական		25 —
Քարափ Իզմիրի		587 —
Լաւրիօ	Ֆր.	56 50
Զալթըրը	»	15 50

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 75
» » 8 »		4 50
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	— —
Փոխ. հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %		

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 27½
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 78¾
Վիեննայի » »	Քուրոն	21 76
Պերլինի » »	Մարք	18 45

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	Ղր.	110 06
Ֆրանսական »	»	87 20
Ռուս Էմփէրիալ	»	92 —
Մէճիտի տարբերութիւն	»	108 05
Արծաթ մանրուք	»	105 10
Մէթալիք	»	101 20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 69½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 20 Մարտ

Միացեալ Օսմ. պարտք.	բաց.	Ա. Ո.	94 05
	գոց. Ֆ. Կ.	»	94 92
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	180 25
Թրանսվալ		»	44 25
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	721 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ		»	442 —
Պալիա Գարա Այտըն		»	427 —
Օսմ. մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ֆ. Կ.	»	96 97
Քրէտի Լիոնէ		»	1198 —
Ռուսական 5 %		»	97 35
Իտալական Ռանթ		»	103 05
Սպանիական արտաքին		»	94 75
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 155
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	3 —

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Մարտ

Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	Ա. Ո.	94 —
	գոց.	»	94 —
Օսմանեան Կայս. Պանքա		»	18 75
Անգլիական քոնսոլիտէ	Ֆ. Կ.	»	87 31
Հելլենական 5 % 1881		»	48 50
Զալթըրը		»	0 59
Պուլկարական փոխառ. 1892		»	103 —
Ռանտ Մայնս	Ֆ. Կ.	»	4 87
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ		»	25 350
Դրամազեղչ		»	3 —

ԱՐԱՆՑ
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ
ԳԱՐՆԱՆ
ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ
ՀԱՍԱԾ ԵՆ
ԹԻՓԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 18 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

Ե.

ԳՈՐԾԸ ԿԸ ԿՆՃՌՈՏԻ

—Այո՛, կարելի է որ այդպէս ըլլայ... Բայց ի՞նչ ընելու է հիմա։

—Ոստիկանութեան քամիսէրին իմաց տալու է։

—Այո՛, այո՛, ըսաւ Տիկին Տանտրէ, անդամ չեչաւ և հագուստը չակրտելով։

Բայց յանկարծ կանգ առաւ տհաճ և տեւապագին նայուածքով մը յարեց.

—Բայց գիտէք թէ անկարելի բան է տալիկս։

—Ինչո՞ւ։

—Քոմիսէրը ինծի պիտի հարցնէ աղջկան մօրը անունը։ Հարկ պիտի ըլլայ կեղծ յայտարարութիւն մը ընել։ Այս առթիւ թերեւս ծննդեան վկայագիրն ալ պահանջէն։ Ցօրինած ամբողջ վէպս պիտի քայքայի։

—Աւելի ցած ձայնով խօսեցէ՛ք, ըսաւ Վէրա, որ գնաց գոցեց նրբանցքին վրայ նայող դուռը։ Իրաւունք ունիք։ Այն ատեն պէտք է իմաց տալ...

—Որո՞ւ, հարցուց Ժանն, ընդվզումի նախազգացումով։

—Մօրը, ըսաւ տօքթօրուհին։

Տիկին Տանտրէ աւելորդապաշտ սոսկումով մը ընկրկեցաւ...

—Մօ՛րը, կրկնեց այրին։ Այդ բանը մտքերնուդ կ'անցնի՞ միթէ։

—Առաջին անգամ անոր պէտք է իմաց տալ. ձեր պարտականութիւնը այնպէս կը պահանջէ։ Թերեւս կարենայ բան մը ընել. մենք աւելի զօրաւոր միջոցներ ունի ան...

—Մօ՛րը, կրկնեց նորէն Տիկին Տանտրէ, որուն մտքին մէջ կ'արթննային դժնդակ մտածումներ, սոսկալի յիշատակներ, և ներկայինէն աւելի գէշ գաղտնիքի մը տուած անձկութիւնը։

Եւ յանկարծ որոշում մը տալով, յարեց.

—Շա՛տ լաւ. մօրը քով կ'երթամ։

—Այդ միջոցին իմ տանս կը պահեմ [illegible], որպէս զի ոչ ոք տեսնէ և լուրը չտարածուի։

—Շնորհակալ եմ, Վէրա՛։

Ու Տիկին Տանտրէ, ձեռքը մուշտքի դրան մղլակին վրայ դրած, տարտամ ու ցաւագին ձայնով մը ըսաւ, ինքզինքը մեղադրելով միշտ և խղճի խայթ զգալով, եթէ թէ այդ դժբախտութեան պատճառը ինք ըլլար.

—Մա՛յրը. խղճալի՛ բան։

* * *

Զ.

ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Ժանն Տանտրէ սոսկումէն ու շփոթութենէն խելայեղ դարձած էր, քանի որ պիտի ստիպուէր խոստովանիլ թէ իրեն վստահուած այդ պաշտօնը չէր կրցած գլուխ հանել անակնկալ դժբախտութեան մը պատճառաւ։ Այդ վիճակին մատնուած, արագօրէն կ'ուղղուէր դէպ ի կառքերու կայարանը, երբ Տիկին տը Մօրայլ, այցելութիւններ տալէ յետոյ, ելեկտրական օթօմոպիլով կը դառնար իր շքեղ բնակարանը, որ Կրընէլ փողոցին մէջ կը գտնուէր։ Կակուղ բարձերուն վրայ, անկիւն մը ընկողմանած, կը դիտէր Քօնքօրտի հրապարակին լոյսերուն խաւտափանքը, Սէնի ու ալիքներուն արձակած լուսնային ցոլքերը, վաճառատանց ապակեփեղկերուն փողփողումը, ապակեպատ վերանտաները և Սէն Ժերմէնի ծառուղիին օթէլներուն պատուհաններէն մաղուած լոյսը։ Խոր մելամաղձութիւն մը տխրութիւն սփռած էր այդ գեղեցիկ ու փափուկ դէմքին վրայ, մուշկ դիրքի մը մէջ դնելով այդ ճկուն ու նրբահասակ մարմինը։ Իր [illegible] շնորհներէն կը հասկցուէր ազնուական ըլլալը. կը բաւէր պատկերին ետեւէն տեսնել այդ խուսափուկ շիլուէթը, ահարկու և հեզ մեքենայէ մը տարուած, զոր կը վարէր համազգեստով հնոցպան մը. այս վերջնոյն քով կը գտնուէր սպասաւոր մը, fofurներով զարդարուն գլխարկ մը դրած, տարտամ ու մեյկ հագած։ Պերճանքի այդ վայրկենական վերյիշումին առջեւ անցորդները նախանձով կ'ըսէին իրարու. «Աւասիկ մէկը որ երջանիկ է»։ Ոչ մէկուն մտքէն կ'անցնէր թէ Օրօր մարքիզուհիին կեանքը, այդ ծաղկաւէտ ու փառաւոր գոյութիւնը կը կքէր այն վիշտերէն մէկուն ներքեւ, որոնք կը ջախջախեն ուրականէն և չանթէն կանխահաս կերպով աւերուած ճակատագիրները։ Հազիւ քսանըեօթը տարու, ութը տարիէ ի վեր ամուսնացած, ոչ մէկ օր անցուցած էր առանց տառապանքի, նուաստութեան ու նողկանքի։

Պառօն Քահօրդ գնդապետին աղջիկն էր, որուն զրահապատ զինուորներու սքանչելի գունդը գրեթէ ամբողջովին ոչնչացած էր Ռայխսհօֆէնի յուսահատական յարձակումներուն մէջ։ Ծագումով միջակորեար, կայսրութեան շրջանին ազնուական եղած էր։ Գնդապետ Քահօրդ զաւակն էր համբաւաւոր զօրավար Քահօրդի, մէկը Վաթէրլոյի զրահապատ զինուորներու գունդէն։ Նաբոլէոն, պատերազմի դաշտը ըլլալէ առաջ իր զինուորներուն առջեւ ողջագուրած էր Քահօրդը։ Այդ մարդը Ավինեօնցի տակառագործի մը որդին և պարզ զինուոր գրուած, Սեւաստապօլի պատերազմի դաշտերուն վրայ շահած էր իր զինուորական աստիճանները. ամէն մէկ վէրքի հետ աստիճանի բարձրացում շահած էր։ Ծխամորճ հսկայ մը, Հերքիւլեան կազմուածքով, թուրը կոտրելուն պէս բռունցքով թշնամի լլած էր երկու Խօզախներ, որոնց զէնքը կը հոլածէին Ռուսիոյ Նահանջին ատեն։ Որդին ալ, հօրմէն ժառանգած ըլլալով ուժ և նկարագիր, բոլոր նշանաւոր կռիւներուն մասնակցած էր, իր արիւնը թափելով Նաբոլէոնի համար։ Պատերազմէն տասը տարի առաջ, քառասունը եօթը տարեկանին, տակաւին առոյգ և երիտասարդի մը պէս զուարթ, Գրօնի կոմսուհիին հետ ամուսնացած էր, ծնեալ Հօ-Պրիան։ Ամբողջ կեանքին մէջ սիրած էր կինը, որ այրի էր ամուսնացած ատեն և քսանը եօթը տարեկան։ Մանկամարդ կինը հաւատարիմ սիրով մը վարձատրած էր ամուսինը։ Ցեղոյ սիրակցորդ ամոլը երջանկութիւն ունեցած էր տեսնելու աղջիկ զաւկի մը՝ Օրօրի ծնունդը։ Այս վերջինը ծնած էր, հին զինուորականին թեւին տակ, դիւցազնական պատմութիւններ լսելով։ Օրօրի իմացականութիւնը տոգորուած էր այն ամէն բաներով, որոնք գեղեցիկ ու ազնիւ յատկանիշ մը ունին։

Տասներկու տարեկանին կը կորսնցնէր հայրը։ Գնդապետը, այն ատեն հանգստեան կոչուած, դէպ ձի մը զարկել ուզած էր. խրոխտ ձին պատին զարնուելով իր տակ ջախջախած էր գնդապետը։ Օրօր բուռն վիշտ մը զգացած էր հօրը մահուան վրայ, զոր իր կրօնքին և հաւատքին պէս կը պաշտէր։ Տասնըհինգ տարեկանին մէջ կը մտնէր, երբ նոր դժբախտութիւն մը եկած էր հարուածել դեռատի աղջիկը. մայրը յանկարծամահ եղած էր սրտի հիւանդութեան հետեւանքով։ Օրօր իր մօրը ծնողքին՝ տը Հօ Պրիան կոմսին ու կոմսուհիին քով գացած էր, որոնք աւատական շրջանէ մնացած մռայլ դղեակի մը մէջ կը բնակէին Ռէնի շրջակայքը։ Ինքնատիպ և մենամոլ զոյգ մըն էին. երկար ատենի կենակցութիւն մը միեւնոյն կաղապարին վրայ ձուլած էր զանոնք, տարբերութիւնները ջնջելով ու նմանութեան կէտերը շեշտելով։ Այր և կին, դեղնորակ դէմքով, ալեխառն մազերով, դիւշակեր թուշերով, ռնգունքով, չոր ու կմախացած երեւոյթով, երկուքն ալ իրարու յարմարած զոյգ մը կը ձեւացնէին. տասով հանդերձ՝ ազնուապետական երեւոյթ մը ունէին անոնք։ Եթէ երբեք իրենց հարստութիւնը ակնածանք չներշնչէր, մարդուն ծիծաղը պիտի շարժէին անոնք։ Հակառակ՝ հօրուստներու ունեցած կարգ մը թերութեանց և շեղումներուն, մարդիկ նախանձոտ ու հիացիկ յարգանք մը կը զգան անոնց նկատմամբ։

(Շարունակելի)

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

	Ղ.րշ.
Ֆրանսըզ մալինտէն բօթին գունտուրա	61
Շարգ » » »	47
Տէվէ տէրիսինտէն չիզմէ	82
Վիտէլատան պէտաք գօնճը չիզմէ	82
Տէվէ տէրիսինտէն » »	92
Թելաթին չիզմէ	64
Տէվէ տէրիսինտէն ուլէա չիզմէ	104
Վաքէթատան պօթ չիզմէ	47
Բուղէն չիզմէ	67

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ պիր սէնէլիք քեամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ բօթին, գունտուրա, չիզմէ վէ սաիրէ պալատա հիզմէթլերինէ մուրագգամ ֆիաթլէ թալիպի չըգարըլմըշ օլուպ մահը հալը բուսուն օնընճը բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար խիւզաէ իւչ թէնզիլէ պիլէգայտի թէգարրիւր իթտիրիլէճէք ֆիաթ հասարը իթթիրալաթ կէօրիւլէճէքի հալտէ եէվմի մէզգիւրտէ իհալէի գաթիէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան չէրայթը միւթէֆերրիաեը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլերին իւզարէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլեյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 6 մարթ 324 3—1

* * *

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ պիր սէնէլիք քեամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ էնվաի էքմէք թալիպի չըգարըլմըշ օլուպ մահը հալը բուսուն օնընճը բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար խիւզաէ իւչ թէնզիլէ պիլէգայտի իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան տալիպի օլանլարըն մէզքիւր վաքթէ գատար մէվզիւէ մէճլիսինէ կէլմէլէրի վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլերին իւզարէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլեյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 6 մարթ 324 3—1

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Սկիւտարի ուղեւորներուն թէ առաջին կարգի տոմսակներուն (50 փարա) վաճառումը շոգենաւներուն մէջ ջնջուած է 1908 մարտ 1/14էն սկսեալ։ Հետեւաբար՝ իւրաքանչիւր ուղեւոր, շոգենաւ նստելէ առաջ, պէտք է տոմսակը գնած ըլլայ։ Տոմսակ չունեցող ճամբորդները, շոգենաւէն դուրս ելած ատեն, պարտաւոր պիտի ըլլան կրկին տոմսակի գինը վճարել, 1908 յուլիս 16ի Եպարքոսական հրամանագրին համաձայն։ 5—3

* * *

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ իր բաժնետէրերուն թէ 1323 ելմտական տարուան համար իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի պիտի վճարուի 1 օսմ. ոսկի, սկսեալ 1908 մարտ 3/16էն, ամէն օր, ժամը 5էն 10 (Ը. Թ.) բացի ուրբաթ եւ կիրակի օրերէ։

10—3

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ յանձնառու կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չեքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժէթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չեքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալօնիքը փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—17

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կումբ.երու երթեւեկի.
1908 մարտ 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ
ԳՕՆԻԱ — ԷՐԷՊԼԻ — ԳՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		Կումբ. 623 Ապր. եւ Ճմբ. Առաւ.
Կայարան		
Գօնիա	մկն.	11 —
Գաչին խան		11 31
Ջումրա		12 15
Արըզ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 22
Գարաման	ժմն. մկն.	1 43 1 58
Սիտրովա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 14
Ալանճա		4 50
Էրէյլի	ժմն. մկն.	4 15 4 45
Գուլկուրլու իրիկուն	ժմն.	5 —

ԴԱՐՁ		Կումբ. 621 Ապր. եւ Ճմբ. Իրիկուն
Կայարան		
Գուլկուրլու	մկն.	5 20
Էրէյլի	ժմն. մկն.	5 38 7 20
Ալանճա		7 47
Այրանճա-Տէրպէնտ		8 31
Սիտրովա		9 13
Գարաման	ժմն. մկն.	9 37 9 52
Մանտասուն		10 25
Արըզ Էօրէն		10 54
Ջումրա		11 30
Գաչին խան		12 06
Գօնիա իրիկուն	ժմն.	12 35

50—10

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիըլ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերութ

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիէ շոգենաւը նաւապետ Կաթէչ, կիրակի, 22 մարտ 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ երեքշաբթի 24 մարտ 1907 (Ը. Ե) կէս օրէ ետքը ժամ 4ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Տաֆալիէ շոգենաւը, նաւապետ Ֆինտլէնկ, մարտ 21ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միթիլէն, Իզմիր, Սագըզ, Հոռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ԱՄԷՐ ՓԻՔՕՆ

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած զանազան արուեստահանդէսներու մէջ

ՎԱՍՏԱԿԱԾ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ՝ Գօն, Ալժէրի, Մարսիլիա, Ռուան, Փօրթօ, Բարիզ, Լըվալուա-Բէրրէ, ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ՝ Ֆիլատէլֆիա, Ալժէ, Օրան, Լիօն, Սէթ, Տիժօն, Պարսելօնա, Ժընէվ։

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ՓԻՔՕՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող ու կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժերիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առատ ջուրով մը փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարեբեր ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս ստամոքսը կը վերանորոգուի եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ.— Աներեւոյթ մը ըրէք մեր վաճառած նիշը կեղծած ըլլալնին, Ամէր Բիքոն սպառողներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներէ միայն գնել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Իւնիոն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Գ. Լ. ԲԱՐՄԱ։
Գ. Գ.

Ա Ռեքքիա	Ղալաթիա
Էքօնոմիք Գօօբէրաթիվ	Ղալ., Բերա, Պոլիս եւ Գատըգիւղ
Բարատօբուլօ եւ Մէլէթիատիս	Ղալաթիա
Ժ Սթավրօբուլօ	»
Սթավրօբուլօ Եղբարք	»
Քօթթաքի Եղբարք	»
Թէպէրօղլու և Ընկ.	»
Ժան Ք. Տէսիլաս	»
Վէնսան Գասսապեան (դեղվ.)	Պոլիս
Մէհմէտ Քեազիմ	»
Թ Լինօ	»
Պ Սէֆէրեան	»
Ժ Վօնթրիղիանօս եւ Ընկ.	»
Էմիլ Լաննըսան	Բերա
Տէմէթրագօբուլօ եղբ.ք եւ Ընկ	»
Թ Սուրէնեան Բերա. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա	
Սօսիէթէ տէ Բրօտուքթէօր ար Ֆրանս	Բերա

եւլն. եւլն. եւլն.

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սէլանիկ, Իզմիր, Պիրէոս, Բաղտատ, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէա եւ Քանտիա (Կրետէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժէթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքային ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժէթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չեքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժէթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժէթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	3½%
Մէկ տարուան »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն ղրուշ 52 ոսկեդրամ։ 50—22

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդի 1907 հոկտ. 1/14ին տուած որոշման համաձայն, 1299 մուհարրէմ 29 (8/20 դեկտ. 1881) կայս. հրամանագրին մէջ գտնուած փոխառութեանց վերաբերող ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ, ինչպէս 1858ի, 1860ի, 1862ի, 1863—64ի, 1865ի, 1869ի, 1872ի, 1873ի և Ընդհանուր Պարտքի օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթեր, եթէ մինչեւ 1918 սեպտ. 1/14 չներկայացուին, փոխանակուելու համար Օսմ. Փոխեալ Պարտքի A. B. C. D. սերիներու պարտաթուղթերուն հետ, ջնջուած պիտի համարուին։ 14—8

* * *

Ազդ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ անհատներու կողմէ պատրաստուած, փակցուած կամ կախուած և կամ տարբեր կերպով հրապարակաւ ցուցադրուած այն ծանուցումները, որոնք թուղթէ ու խաւաքարտէ զատ ուրիշ բաներու վրայ գրուած են, Դրոշմատուրքի կանոնագրին Թ. յօդուածին 94րդ թիւին մէջ կանխատեսուած տարեկան տուրքերուն ենթակայ են։ Այդ տուրքին վճարումը, նոյն կանոնագրին 55րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է կատարուի իւրաքանչիւր ելմտական տարուան սկիզբը։ Հետեւաբար՝ հարկատուներուն կը ծանուցուի թէ երկու ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց՝ 1908 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ ապրիլ 30 (Հ. Տ.)։ Այդ միջոցին հարկատուները պարտին ներկայանալ Ղալաթիա Դրոշմատուրքի գրասենեակը, հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, որոնք կանխատեսուած են Դրոշմատուրքի կանոնագրին Դ. մասին Գ. գլուխին մէջ։ Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ՝ տարեկան դրոշմատուրքը չվճարուած բոլոր ծանուցումները պաշտօնի պիտի նկատուին և տուգանք պիտի առնուի իւրաքանչիւր ծանուցմանէ, Դրոշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին համաձայն։ Շփոթութիւն չպատճառելու համար՝ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հանրութեան թէ տարեկան դրոշմատուրքի այն վճարումները որոնք մինչեւ 1908 փետրուարի վերջը (Հ. Տ.) կամ 1323 ելմտական տարուան սկիզբը կը կատարուին, միեւնոյն տարուան կը վերաբերին, ինչ որ ալ ըլլայ այն թուականը, ուր կատարուած է վերջին վճարումը։ Ուստի շահագրգռողները, ամէն պարագայի մէջ, 1324 ելմտական տարուան համար նորէն վճարում կատարելու են վերեւ յիշուած պայմանաժամի միջոցին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
28/10 փետր. 1908 60—22

* * *

Ազդ.— 1881ի դեկտ. 8/20 Թուակիր կայս. Հրամանագրին Ե. և Ը. յօդուածներուն և 1903 1/14 սեպտ. Թուակիր կայս. Հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին համաձայն, Ռումէլի Երկաթուղիի հետեւեալ պարտաթուղթերը,

389,132
664,702
1,676,715
1,846,974

որոնք 1878 ապրիլ 1ի 49րդ վիճակահանութեան մէջ պարգեւ շահած և տակաւին չեն ներկայացուած գանձուելու համար, եթէ մինչեւ 1908 ապրիլ 1 չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 8-4

* * *

Ազդ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պէրութի օդային կազի անանուն Ընկերութիւնը վճարած է 800 բաժնեթուղթերու դրոշմատուրքը, թիւ 1. 601-2-400, իւրաքանչիւրը 500 ֆրանքնոց. Ընկերութեան կողմէ շրջանառութեան հանուած, դրամագլուխը աւելցնելու համար։ Ցիշեալ արժէթուղթերէն ունեցողները կրնան դիմել Դրոշմատուրքի գրասենեակը, Ղալաթիա, Մերթեպանի փողոց, թիւ 21, ուր պիտի կատարուի դրոշմումի գործողութիւնը, առանց ո և է ծախքի։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
28/12 մարտ 1908 8—3

* * *

Դրոշմում հաշուեյարդարումի հաշուե ցուցակներուն՝ սակարանական գործակալներուն կողմէ յանձնուած

Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ Ղալաթիոյ Սակարանի գործակալներուն թէ իրենց միջոցաւ կատարուած գործառնութեանց վերաբերեալ հաշուեյարդարումի կիրառման հաշուեցուցակները, Դրոշմատուրքի կանոնագրին 9րդ յօդուածին (թիւ 31) տրամադրութեանց համաձայն, հինգ փարանոց համեմատական տուրքի ենթակայ են։ Զանցառութեան պարագային 100 ղրուշի դրամական տուգանք կ'առնուի իւրաքանչիւր հաշուեցուցակէ։ Հետեւաբար Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը շահագրգռողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն պատասխանատուութեանց վրայ, որոնց ենթակայ են և այս առթիւ կը ծանուցանէ թէ հարիւրին 5 զեղչ մը կ'ըլլայ այդ թուղթերու արտասովոր դրոշմումին վրայ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
18/2 մարտ 1908 15 6

* * *

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ղալաթիոյ մէջ գտնուած դրոշմատուրքի գրասենեակը յառաջիկայ 1908 մարտ 1/14էն սկսեալ պիտի տեղափոխուի Ղալաթիա, Մերթեպանի փողոց, թիւ 21 Թինէյլի կորմի մօտ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
20/7 մարտ 1908 10—4

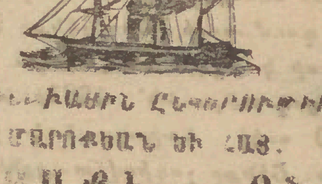

[illegible] ՌԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 23ին, Մինկրէլի, Սեւ ծովէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մարտ 24ին, Մինկրէլի, Մուստաֆա եւ Մարսիլիա։

Ա կարգ [illegible] համար 30 ֆր.
» » Մարսիլիա » 160
Բ » Բարիզի » 150
» » Մարսիլիա » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոն. համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէպի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—44 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (112)

ԺԱՔ ՊՐԻԵՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

ԺԴ.

«Մարթի կեանքին մէջ ցաւագին գաղտնիք մը կայ, գաղտնիք մը որ մեծապէս կը ճնշէ իր ճակատագրին վրայ։ Ի՞նչ է այդ գաղտնիքը։ Ես ալ տեղեակ չեմ։ Բայց ես գիտեմ թէ դուն շահ ունիս իմանալու այդ գաղտնիքը, որուն պատճառաւ Մարթ հեռացած է Վիլֆրանշէն և քենէ ալ հեռու կը պահէ ինքզինքը։ Թերեւս իր անմեղութեան ու անբծութեան մէջ շատ մը դժուարութիւններ կը տեսնէ իր առջեւ։ Այն ատեն միայն պիտի կրնաս ազդուօրէն մաքառիլ Մարթի խղճահարութեանց դէմ երբ մօտէն գիտակ ըլլաս անոնց։ Ուրեմն խորհուրդ կու տամ որ տեղեկութիւն առնես և ճշմարտութիւնը երեւան հանես ո՛չ, թէ իր այլ ուրիշներու միջոցաւ։

—Իրաւունք ունիս, մայր Ռընօ, բայց ինչպէս ընելու է։

—Անցեալը պրպտելով և Մարթի ընտանիքին հետ մօտէն յարաբերութիւն ու ծանօթութիւն ունեցող անձերը հարցափորձելով։

Ալպէր դէմքը ծամածռելով և գլուխը ցնցելով, ըսաւ.

—Այդ միջոցը նողկանք կ'ազդէ ինծի։

—Ինչո՞ւ։ Բնական չէ՞ որ տեղեկութիւն քաղես ընտանիքին վրայ այն աղջկան, զոր կ'ուզես քու կինդ ընել։ Ամէն օր այսպէս չըլլա՞ր միթէ։ Երբ երիտասարդ մը փափաքի ամուսնանալ, նոտարին կարծիքը չէ՞ն հարցներ, ամուսնական առաջարկը ընելէ առաջ։ Եթէ երբեք Մարթի կեանքին մէջ գաղտնիք մը կայ, և անշուշտ կայ, աւելի աղէկ չէ՞ որ տեղեակ ըլլաս այդ գաղտնիքին, ի հարկին առանձնելու համար իր ուսերը ընկճող ճակատագրին բեռը։ Ուրիշ ընելիք չունիս, և հաւատա՛ որ անարժան գործ մը ըրած չես ըլլար այդ գաղտնիքը իմանալով։ Եւ երբ իմանաս...

—Բայց Մարթ ինծի արգիլած է որ իր գաղտնիքին թափանցեմ։

Մայր Ռընօ ժպտելով, իր ռամիկ ողջմտութեամբ ըսաւ.

—Ալ աւելի զօրաւոր պատճառ մըն է որ ամէն ջանք ի գործ դնես, ճշմարտութիւնը իմանալու համար։ Իր խղճահարութիւնները թերեւս առաջ կու գան չափազանց փափկանկատութենէ։ Երբ պատճառը գիտնաս, անոնց դէմ պիտի կրնաս պայքարիլ։ Ոչ մէկ բան կ'արգիլէ քեզ՝ ազէտ ձեւանալու և սպասելու որ Մարթ խօսք բանայ այդ մասին...

Ալպէրի ու պառաւ կնոջ միջեւ կատարուած խօսակցութիւնը երկար տեւեց։ Երբ իրարմէ բաժնուեցան, որոշուած էր որ Ալպէր, քանի մը օր Վիշիի մէջ մօրը քով անցընելէ յետոյ, Բարիզ երթայ և ջանայ տեղեկութիւն առնել Մարթի ընտանիքին անցեալ կեանքին վրայ։

Ալպէր յաջորդ օրը Վիշի գնաց։ Մայրը, որուն հեռագրով իմաց տուած էր Ալպէր իր ժամանումը, կայարանը կը գտնուէր, ժամ առաջ ողջագուրելու համար զաւակը։ Տիկին Մարիզ մտահոգութեան մատնուած էր ատենէ մը ի վեր։ Իր զաւկին ապագային նկատմամբ հոգ կ'ընէր։ Լիզի հետ ամուսնութեան խզումը, ջղացքին արկածը և Ալպէրի հիւանդութիւնը վրդոված էին զինքը։ Վիշիի մէջ պատահած նորագոյն դէպքերը, որոնք Տիկին տը Բարրոլի կողմէ պատմուած էին չափազանցեալ համեմատութիւններով, ա՛լ աւելի տառապեցուցած էին Տիկին Մարիզի վրդովումը։ Այս վերջինը բնաւ չէր ախորժած տը Ռիպիէր ընտանիքէն. ինք ալ չէր գիտեր ատոր պատճառը։ Մարթ միշտ սոսկում պատճառած էր իրեն։ Տիկին տը Ռիպիէրի յարուցած գայթակղութիւնը և Տիկին տը Բարրոլի բերնէն ամէն օր լսած կարծիքները այդ մասին, ա՛լ աւելի զինքը ամրապնդեցին իր կասկածներուն մէջ։

—Երանի՜ թէ Ալպէր սիրահարած չըլլայ այդ բախտախնդիր կնոջ աղջկան։

Տիկին Մարիզ տերեւի մը պէս կը դողար այդ մտածումին հանդէպ ու կը մըրմընջէր.

—Անտարակոյս այդ աղջկան համար է որ մերժեց ամուսնանալ Լիզի հետ։

Երբ իր զաւակը Վիշի հասաւ, Տիկին Մարիզ շատ մտատանջ վիճակի մէջ կը գտնուէր։ Ալպէր, որ մայր Ռընոյի խօսքերուն շնորհիւ սփոփուած ու ապահովուած էր, հաճոյակատար, զուարթ ու ժպտուն ցոյց տուաւ ինքզինքը։ Մայրը զարմանք զգաց։ Տխուր և դաժան դէմք մը տեսնել կը կարծէր։

—Թերեւս սխալած ըլլամ։

Այդ խորհրդածութիւնը ընելու վրայ էր, երբ այցելութեան եկաւ Տիկին տը Բարրոլ, որ Տիկին Մարիզի սենեակին յարակից սենեակի մը մէջ կը բնակէր և Ալպէրի ժամանման կը սպասէր։

—Ալպէր, եկո՛ւր հոս, ըսաւ Տիկին տը Բարրոլ ներս մտնելով։ Լաւ ըրիր եկար. մայրդ առանձնութենէ պիտի ազատի և քիչ մը պիտի ուրախանայ։

Շատ հաճոյակատար վարմունք մը ունեցաւ Ալպէր, հակառակ Տիկին տը Բարրոլի ակնկալութեանը։

—Սիրելի տիկին, առանձնութեան վրայ մի խօսիք, քանի որ մայրիկին կ'ընկերակցիք միշտ։

Այս չէզոք սկսուած խօսակցութիւնը շատ ոգեւորեալ եղաւ, միշտ բարեկրթութեան սահմաններու մէջ։ Տիկին տը Բարրոլ պատեհ վայրկեանին կը սպասէր՝ սիրական նիւթին վրայ խօսելու համար. Տիկին տը Բարրոլ իմանալով որ Ալպէր իր մօտ պիտի գար, ուրախութենէն ի՛նչ ընելը չէր գիտեր։ Կանխաւ անհուն ուրախութիւն մը կը զգար. վերջապէս պիտի կրնար պատմել այն տեսարանները, որոնց ներկայ գտնուած էր, մանաւանդ որ դիմացինը ամէնէն աւելի պիտի հետաքրքրուէր անոնցմով։ Կը կասկածէր թէ Ալպէր կը սիրէր Մարթ Պուատիէրը, կամ սիրելու վրայ էր։ Առաջուց հաճոյք կը զգար՝ անոր վրդովումին ու յուզումը աչքի առջեւ բերելով։ Գոհութեամբ կը մըմնջէր.

—Ի՞նչ պիտի ըսէ, երբ իմանայ անցած դարձածը։ Վերջապէս, չդիմանալով, սա հարցումը ըրաւ.

—Եթէ երէկ օր առաջ հոս գտնուէիր, աղւոր տեսարանի մը հանդիսատես պիտի ըլլայիր։

Ու Ալպէրի հետաքրքիր նայուածքին հանդէպ յարեց.

—Այո՛, կ'ապահովցնեմ քեզ որ աղւոր տեսարան մըն էր։ Այն ատեն պիտի հասկնայիր ազնիւ բարեկամներուդ՝ Ռիպիէրներուն ի՛նչ ըլլալը։

Ալպէր ընդոստ շարժում մը ըրաւ և քիչ մը կարմրեցաւ։ Տիկին տը Բարրոլ նշմարեց այդ բանը։

—Իրա՛ւ կ'անցնի. ուրեմն չեմ սխալեր։

Բայց Ալպէր ինքզինքը զսպելով սա հարցումը ըրաւ կարելի եղածին չափ բնական շեշտ մը տալով ձայնին.

—Ռիպիէրները Վիշի կը գտնուի՞ն միթէ։

Տիկին տը Բարրոլ, որ ուշադրութեամբ կը դիտէր Ալպէրը, հասկցաւ որ անիկա պէտք եղածէն աւելի գիտէր ու պատասխանեց.

—Ամէնքն ալ Վիշի չեն որովհետեւ այդ պատուաւոր ընտանիքին անդամները միասին չեն ճամբորդեր։ Կոմսն ու մանկամարդ աղջիկը իրենց ուզած կողմը կ'երթան։ Թերեւս գիտես ո՛ւր ըլլալնին։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ